

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

Megilat Ta'anit

Avraham Segal <mi-Ḳraḳo>

[Ḳenigsberg], [1858?]

[urn:nbn:de:kobv:517-vlib-12381](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:kobv:517-vlib-12381)

11390

M390

1/ תשבי

2/ חגלת תענית - מעט

3/ קונטרס יכונה שאלוג תשובות

מקדשלים

4/ ס' מבחר פנינים, ידעיה פניני

Regst.

Wolf Jozetman

Rabb. Genl.

Prag den 15/2 1881

4 ספרים

מכבוד

ה"ה

הספר

רבותי

אשר

המה

הזה

רפיז

אנחנו

לא נתו

בתוס

ועתה

אשר

נדפ

דפה

הרב

179

מגילת תענית

ס"ח

הנודעת ומפורסמת מימי חכמי המשנה והתלמוד,
ונכתבה ע"י חנניא בן חזקיה בן גריון וסיעתו
בזמן ב"ש וב"ה.

ע"ס

פ"י מלוקט מבבלי וירושלמי ופירש"י ותוס'
אשר אסף וליקט
הרב הר"ג מו"ה אברהם סג"ל ז"ל מקראקא

נקרא בשם

פירוש מהר"א

ובסופו באו חדושי על רש"י ותוס'.

חובר לה יחד

מגילת אנטיוכס להנוכה

נדפס ע"י

ר' טוביהו הכהן אפרתי ור' יוסף בעקקער נ"י.

חִינְעָה חִינְעָה

אזרה

מכבוד הרב הגדול גאון יעקב צבי ישורון החכם הכולל
המפורסם כש"ת מו"ה יעקב צבי מעקלענבורג נ"י.

דף ה... נו"ס ש"ל התעורר לזכות הרבים צמיצור היקר הזה אשר רבים
התאוו ליהנות לאורו — ע"כ לצל יהיו שלוחי ונורים חוקין, הנני
כוחסיר לכל איש הישראלי ימים על לבו לזכור חלות הר עיזל וישמר
על נפשו ונהסיג גבולו. ונשמני' יסייעו ע"י הו"ל להפיץ אור יקרות
יתר חיצורי קודש אשר נכון לצרו להאיר עיני ישראל בהם. חפץ ה'
צידו יללח. וצרכה כפולה ונשולשת לכל הנוחיקים ותוונכים ציונינו.

יעקב צבי מעקלענבורג.

ספר חסידים

המורה

השם

היה חסידים קטנים וחסידים גדולים

קב רטו ב חלק נכח ב וטעם סג' נח ייחוללם וטעמי סג' הו' אב' י' ב' וטעמי
סג' ב' יחוללם וטעמי סג' ב' וטעמי י' ב' א' סג' ב' סג' ב'

מגילת תענית

פרק ראשון

אל' יומיא [א] דלא להתענא' בהון ומקצתהון דלא למספד בהון.
מן ריש ירחא דניסן ועד תמני' בי' [ב] איתוק' תמידא
דלא [ג] למספד. שהיו צדוקין אומרים מביאים תמידין משל
יחיד וזה מביא שבת א' וזה מביא ב' שבתות וזה מביא ל' יום
ומה היו דורשים אמרו כתוב בתורה (צנדלל כ"ח) את הכבש
אחד תעשה בבוקר ליחיד משמע, אמרו להם חכמים אין אתם
רשאים לעשות כן לפי שאין קרבן צבור בא אלא משל כל ישראל
שנא'

פ"י מהר"א

[א] דלא להתענא' צהון. אצל לונספד שרי צונקלתן, ונקנתהון איכא
דחנירי כול' האי דלפי' לונספד אסורים: [ב] איתוקס תניד'.
הוקס תנויד על ונטפטו כדונפדט לקונן, וטע"פ דר"ח צלחו הכי
הוא י"ט והל"ל ונתרי דניסן ועד תמניא ציה וכו', כז' הקשו קושיא
זו צונקכת תענית (י"ז): ונתרץ רז לא נלכח אלא לחסור יום
שלפניו, והקשו שלפניו נוי תיפוק ליה דל' יום שלפני ר"ח, ונתרץ
ר"ח דלורייתא הוא דלוריית' לא צעי חיזוק דתניא הינוי' האלה
הכתובין צונגילת תענית לפנייהם ולחמריהם אסורין שבתות וי"ט
לפניהם ולחמריהם ונתרין ונה צין זה לזה הללו ד"ת ודצרי תורה
אין לריכין חיזוק הללו דצרי סופרים ודצרי סופרים לריכין חיזוק,
דלא כרצ"ג דדייק ונלסון דלא להתענא' צהון דלא לונספד צהון
ונה תלמוד לוונר צהון צהון לוונר לך סגן אסורים לפנייהם
ולחמריהם ונתרין, אלא כאידך רצ"ג דונפדט צירוסלנוי ונה ת"ל
צהון צהון שני פעמים אלא ונלמוד שהלילה ונתר היום אסור, כנ"ל:
[ג] לונספד. רש"י גרס צונגמות (ס"ה) אלא תנויד דלא לונספד,
ואלל חגא דשצויעיא דלא להתענא' צהון אצל לונספד שרי, דלא
הוי שונח יתירה צל עלת כצל תנויד, ונשוס דצעלרת לא הי'
שוס ראי' לדצרי הצייטוסין, אצל צתנויד היתה ראי' לדצריהם וטע"פ כ
נלחוס ונשוס זה אסור חפי' לונספד, ותוספות ונסכיונים לגירסא כנו
דאיתא צונס' תענית להספך אלל תנויד דלא להתענא' צהון ואלל חגא
דשצויעיא

שנ' (סס) צו את בני ישראל וגו'. קרבני זה הדם. לחמי אלו החלבים. לאשי זה הקטורת. ריח זו הלבונה. נוחחי אלו הנסכים וכל שהוא כריח נוחחי. תשמרו להקריב לי במועדו שיהא כולם באים מתרומת הלשכה. ר' עקיבא אומר מניין שלא יצא וירעה בעדר ת"ל תשמרו להקריב לי במועדו ולהלן הוא אומר (שמות י"ג) והיה לכם למשמרת עד ארבעה עשר יום, מה להלן מבקרין אותו ד' ימי קוד' לשחיטתו אף כאן מבקרין אותו ד' ימי קודם לשחיטתו. וכשגברו עליהם ונצחום התקינו שיהיו שוקלין שקליהן ומניחין אותן בלישכה והיו תמידין קריבין משל ציבור וכל אותן הימים שדנום עשאוים ימים טובים. [ד] ומתמני' ביה ועד סוף מועד' איתותב חגא דשבועי' דלא למספד ואיזה זו עצרת, והלא לא נצרכו לכתו' כל הימים טובים שבמגיל', אלא שהיו דנין כנגד בייתוסין שהיו אומרים [ה] עצרת לאחר שבת, נטפל להם רבי יוחנן

פי' מהר"א

דשבועי' דלא למוספד צהון ומוכיחים זה מן הגמרא, ועי' צחידושי [טצטס"ס] טעם דכאן צום' זו גרים צעתיהן דלא למוספד, ועי' ט' נס"כ לייטצ הגירסא צעתיהן דלא למוספד הגירסא הוא טוץ וכל הגרסות וגם גירסת רש"י שגרס אלל תנייד דלא למוספד ואלל עלת דלא להטענא' ולייטצ ולדחות הוכחה של תוספות דלא יסי' קשה על רש"י טום קושיא: [ד] ונתמניא ציה וכו'. והקשו צגנו' דמסכ' תענית פרק כילד למה לי עד סוף מועד' ליונא עד מוע' ומוע' גופיה י"ט הוא ואסור, ונתרץ לאסור יום שלאחריו כו' יוקי דאנור צין לפניו צין לאחריו אסור, והקשו לנו' לי ונתמני' ציה ליונא מוט' ציה ות' גופי' אסור דהוה לי' יונא דאתוקיס ציה תניידא, ונתרץ כיון דאלו ונקלע לי' ויילתא וצטליגס לשצט' תמני' גופי' אסור דהוה ליה יונא קנא דאיתותצ ציה חגא דשבועי'א, והקשה רש"י ואי קשיא אכתי ליונא תשע' ואפי' אס אירע ויילת' דצטלי' אכתי הוא אסור תמני' גופי' ונשום קוני יונא דאיתותצ חגא דשבועי' דהוה יום שלפניו, לאו פירכא הוא דהא י"ט גופיה צטיל ואנא ליקום ולגזור קניי' יונא דחג דאיתותצ חגא דשבועי', וכס"ג ונתרץ לקונן ציום טוריינס עכ"ל, ועי' צחידושי' עלי' טצלאו סכי הוא ונתרץ ואינו דומה ליום טורייניס, ועי' צעמעתתא לקונן שאנור כי הא דרצ גזר תעניתא צתריסר אנורו לי' רצן יום טורייניס הוא ח"ל יום טורייניס גופי' צטולי צטלי' וכו' ותמנא טכנון הוא נס"כ דלא קשה וידי: [ה] עלת לאחר שבת וכו'. נשום דכתיב

ונתרת

יוחנן בן זכאי א"ל שוטים זו מניין לכם, ולא היה בהן אדם שהחזיר לו דבר חוץ מזקן שהיה מפטפט כנגדו, אמר משה רבינו אוהב ישראל היה וידע שהעצרת יום אחד הוא [ו] לפיכך עמד ותקנה לאחר שבת כדי שיתענגו שני ימים זה אחר זה, קרא לו המקרא הזה [ז] (דברים ט') אחד עשר יום מחורב דרך הר שעיר עד קדש ברנע, אם משה רבינו אוהב ישראל היה מפני מה עכבם במדב' מ' שנה, א"ל רבי ובכך אתה פוטרני, א"ל שוטה שבעולם ולא תהא חורה שלנו כשיחה בטילה שלכם, א"ל ובמה אתה פוטרני, א"ל הבהו' אומר (ויקרא כ"ג) וספרתם לכם ממחרת השבת וגו' [ח] יכול לא יהא המניין חלוי אלא בשבועות, ת"ל תספרו חמישים יום הא כיצד אירע יום ט"ו להיות בשבת מונה שבע שבתות חל להיות אחר שבת מונה חמישים יום וכשאתה קורא ממחרת השבת ממחרת י"ט הראשון של פסח. ר' אליעזר אומר אינו צריך הה"א (דברים ט"ז) תספר

לך

פי' מדר"א

ונומרת השבת תספרו חמשים יום וזייתוסין לאורו ונומרת השבת היינו יום אחד אחר שבת וה"ל לעולם וסיינין שבע שבתות שבת וזיום ט' עלתה לכל האמת ונומרת השבת היינו ונומרת י"ט של פסח כדלקמן: [ו] לפיכך עמד ותקנה לאחר שבת וכו'. ונפרשי' התו' וז"ל והקצ"ה הסכי' על ידו עכ"ל, כ"ל נשום דקשה לתוס' שאמר ר' יוחנן בן זכאי לזייתוסין שוטים וניין לפס פי' ון התורה שנוה השם לעשות עלתה לעולם אחר שבת וזקן הסי' לו נשום שנוה אהב ישראל היה כדי שיתענגו שני ימים נשום עונג שלהם תקן לעשות עלתה לאחר שבת לכן נפרשים תוס' והקצ"ה הסכים על ידו נשום דרש' שלהם היה צלמה ון התורה ונומרת השבת ונשמע ונומרת השבת ונוש אך דילמא צלמה ונומרת השבת היינו ונומרת י"ט כנוו שהלמה בן הוה לכן אמר הזקן נוש אהב ישראל סי' ונומרת תקן עלתה לאחר שבת כדי שיתענגו שני ימי ונומרת אחר הקצ"ה ב"כ ונומרת השבת ונוש כדי שיהא עלתה צ' ימים וק"ל כ"ל: [ז] אחד עשר יום נחורב דרך הר שעיר וגו'. ואם היה מוליך את ישראל דרך הר שעיר היו צדיק צלמה עזר יום לקדש שהיה סמוכה לארץ ישראל ואם אהבן למה שימך ארבעים שנה ודמוי צלמה קאמר ליה: [ח] יכול לא יהא המניין חלוי אלא לשבתו' וכו'. ודכתיב שבע שבתות היינו שבע שבועות ושבעות

לך

לך מהחל [ט] הספירה חלוי בכ"ד, יצאת שבת בראשי שםפירחה
 בכל אדם. רבי יהושע אומר אמרה תורה מנה ימים וקדש ראש
 חודש מנה ימים וקדש עצרת [י] מה ר"ח סמוך לביאתו ניכר.
 רבי שמעאל אומר אמרה תורה הבא עומ' בפס' והבא שתי לחם
 בעצרת [יא] מה להלן רגל (ס"ח ותחילת הרגל) אף כאן רגל
 ותחיל' הרגל. ר"י בן בתירא אומר נאמר שבת למטה ונאמר
 שבת

פי' מדר"א

לא קרי חלל אותן הנתחילין צ"ל בשבת ונסיינין בשבת, ת"ל
 חנוניס יום ונשונע יניס ולא שבעות: [ט] הספירה חלוי צ"ד.
 ודכת' תספ' לך ונשונע לך נוס' הספיר' דהיינו לצ"ד ספן קוצעין
 את הנועדות ולריך לשאל חינותי תל י"ט ראשון של פסח שנתחיל
 לנונו' הספירה ונותרת וכ"כ שם צונחות צהדיא: [י] ויה ר"ח
 סמוך לציאתו ניכר'. ה"ג שם צונחות ויה ר"ח סמוך לציאתו
 ניכר' שהוא מופרש ויום שלפניו שזהו קודש וזה חול אף עלנת
 סמוך לציאתו ניכר' וח"ת עלנת לעולם אחר השבת האך תהא
 ניכר' והלא זה קודש וזה קודש, ונפרש"י ז"ל שם ונה יניס וקדש
 חודש עד חודש יניס ונה חשעה ועשרים יום וקדש חודש ציום
 שלשים ויה חדש סמוך לציאתו ניכר' סמוך לציאת חשבונו ניכר
 וחינותי ותחיל לנונות דהיינו ויז' ונשעת מולד הלצגה אף
 עלנת סמוך לציאת חשבונו וניין החנוניס ניכר להם יום קצוע
 שיתחילו ליונות צו דהיינו ונותרת י"ט ראשון שאם ונתינין עד
 לאחר שבת אין שם היכר יום קצוע דפעניס שנתחיל ליונות
 צ"ז פעניס צ"ז פעניס צ"ח עכ"ל ז"ל, וכ"ל שצוודחי שלא הי'
 לרש"י הגירסא צונחות כונו שהוא לפנינו רק סתם כונו שנתצב כאן
 צונגילת תענית ויה ראש חודש סמוך לציאתו ניכר' אף עלנת סמוך
 לציאתו ניכרת ותו לא, דאל"כ שהי' לפניו הגרס' כונו שהוא לפנינו
 ח"כ קשה ל"ל לרש"י לפרש שאם ונתינין עד לאחר שבת אין שם
 היכר יום קצוע דפעני' שנתחילין לנונות צ"ז פעני' צ"ז ופעני'
 צ"ח, הא אף צלל זה נני סות' דצרי צייתוסין כונו שנופרש צהדי'
 ונשום זה קדש וזה קדש וק"ל, וזה כ"ל פשוט: [יא] ויה להלן
 רגל אף כאן רגל ותחיל' הרגל. ה"ג שם צונחות ויה להלן רגל
 ותחלת רגל כונו שנוסייס צסיפ' אף כאן רגל ותחלת הרגל, וזהו
 גירס' נכונה לפי דעתי, והכי פירושא ויה להלן רגל ויה להלן
 צשתי לחם צעלרת רגל הוא ונתחילת הרגל אף כאן יום הצחת
 עומר רגל ותחילת הרגל ואם נותין עד לאחר שבת פעני' שהיו

צחי'

מגילת פרק ראשון תענית ד

שבת למעלה מה [יב] להלן רגל ותחלת הרגל בסמוך לו וכשאתה קורא ממחרת השבת ממחרת יום הראשון של פסח:

סליק פרק ראשון.

פרק שני

א"יך בשבעה באייר חנוכה שור (פי' חונת) ירושלים דלא למספר. בשני מקומות כתוב במגילה הזאת חנוכה ירושלים דלא למספר, אחד כשעלו ישראל מהגולה, ואחד כשפרצוהו מלכי יון וגדרוהו בית חשמונאי שני' (כחני' ו') ותשל' החומ' בעשרים וגו', ואעפ"י שנבנתה החומה עדיין השערים לא עמדו שכן הוא אומר (סס) גם עד העת ההיא לא העמדתי השערים ואומר (ססז) הוא יבנגו ויטללנו [ויעמידו דלתותיו] מנעליו וגו' ואומר (ויקחו) ויפקדו

פי' מדר"א

צ"י צסוף הרגל כשחל פסח צ"צ צשנת עכ"ל רש"י. והתוספות פירשו לה מה להלן רגל וכו' ולדצריה' זימנין דהוה אחר הרגל כגון חל פסח צ"ח צשנת עכ"ל, ועיין בחידושי' שלי צנאי קמפלגי רש"י ותוספות דלנו' תוספת אמרו כגון שחל פסח צ"ח צשנת: [יז] מה להלן רגל ותחלת הרגל צסנוך לו. צננחות ונסיי' חף כאן רגל ותחלת הרגל צסנוך לו, פי' כאנו' שנת לנוט' עד ונונחת השנת השביעית וגו' וסקרצת' ונחה חדשה דהיינו העזר' ונאמר שנת לנועלה וספרתם לכם ונונחת השנת וגו' מה להלן צשצ' של ונטה האמור צשתי לחם רגל ותחיל' רגל סנוך לאותו שנת דהיינו העזרת הנתחלת לנונחת השנת השביעי' לאחר שעצר' שצוע לאותו שנת היינו שצו', חף שנת שלנועלה האמורה צעוונר רגל ותחלת הרגל סנוך לו דהיינו יום ראשון של פסח שיהא סנוך לרגל עוונר אלף ונונחת השנת ונונחת י"ט קאנו' ד"ע קרוי שנת דכתיב ציום הראשון שנתון, וצגנו' ונסקינן לכולהו חית לכו פירכא לצר דר' ישועאל וריצ"צ לית לכו פירכא, דחי ונדריצ"ז דילנו' כאציי דאנו' אציי ונו' לנויוני יונא וכו' ונונח לינוני שצועי, חי ונדרי אלעזר ור' יהושע ונואי דצ"ג ראשון קאי דלנוח צי"ט אחרון קאי. ופרש"י חי ונדר' אליעזר דאנור תלוי צצ"ד נהי דאפקיתי' ונשנת אלף ונואי דנונחת יום הראשון ונוח דילנוח וני"ט אחרון, וכן לר' יהושע דאנור צסנוך לצ"חא נכרת דילנוח וני"ט האחרון קאנור קרא דהוה נוי היכר קצוע הוא יום כ"ח צניסן, וצתוספות סס כתב רצינו ונשולס גירכא אחרת ונה שנים וקדש יוצל ונאריך שס ע"ס:

[ויפקדו] המשררים והשוערים (ועושי המלאכה), וכשגמרו לבנות אותו היו עשאוהו י"ט בארבעה עשר ביה נכיסת פסחא ועיר דלא למספר, וזו השי' רבי יהושע את ר' אליעזר [א] שהיה ר"א אומר אבר מן החי טמא ואבר מן המת טהור, א"ל ר' יהושע אם אבר מן החי טמא ק"ו מן המת מה אם מן החי שהוא טהור אבר הפורש ממנו טמא המת שהוא טמא לא כ"ש, [ב] וכתב במגילת תענית פסח ועירא דלא למספר ק"ו לפסח רבא. ועוד דבר אחר השיב ר' יהושע שהי' רבי אליעזר אומר זכין לקטן ואין זכין לגדול, ואמר לו ר' יהושע אם לקטן אמרת ק"ו לגדול, וכמצות פסח גדול כן מצות פסח קטן: בעשרים והלחא בי' נפקו בני הקרא מירושלים הוא דכתי' (ד"ס ח' י"ח) וילכוד דוד את מצודה ציון היא עיר דוד זה מקום הקראים עכשיו, שהיו מצירים לבני ירושלים ולא היו ישראל יכולין לצאת ולבוא מפניהם ביום אלא בלילה, וכשגברה ביה חשמונאי הגלו אותם משם, ואותו היום שעקרום עשאוהו י"ט: בעשרים ושבעה ביה איתגמל כלילאי מיהודא ומירושלים, (שבימי מלכות יון היו מביאים עטרות של ורד ותולין אותן על פתחי ע"ז שלהם ועל פתחי החנויות ועל פתחי החצירות ושרין בשיר לע"ז וכותבין על מצחו של שור ועל מצחו של חמור שאין לבעליהן חלק באלהי ישראל

כמו

פי' מהר"א

פ"ב [א] טהיה רבי אליעזר אומר אבר מן החי טמא. פי' כשאין עליו כזית צמר אצל חס יש עליו כזית צמר הכל נודים טהור טהור נטו' כזית צמר ונטו' צנגע וצנטא וצאוסל כדין הנות צעלמו, אע"פי טיס צאצר עלם ונטו' כשעורם כסי דנטו' צנג' וצנטא וצ"ו צאוס' לח ונטו' אצל אצר ון הסי עיק' טוונאחר הוא נטוס אצר ולח נטו' צמר דצמר ספורט ון הסי הוא טהור לכן הוא ונטו' נטוס אצר צנגע וצנטא וצאוסל אפי' אן עליו כזית צמר ונטא"כ צאצר הנות עיקר טוונאחר הוא נטוס צמר הנות ואם אן כזית צמר טהור טיעו' לטו' איתו ונטו' נטוס אצ' להיות הנות עלמו לטו' צאוסל, וטהור טהור ר"ח היינו ונטו' אצל צנגע ונטא ונטו' וכו"ה נוכח צהרונצ"ס צפ"צ ונהלכו' ט"מ, ח"כ טהור לגנרי קאונר ר"ח ואיירי צאצר ונפל שאן צו ענס כשעורם וכו'ו טהולין ופי' הרצ כ"ו דצרי הרונצ"ס ונוה טהסיג עליו צוה טרצ"ד טס צפ"צ: [ב] וכתב צנגילת תענית פסח זעירא וכו'. כלומר צתני' פסחא זעירא דהיינו פסח שני דלח לומספד אצל פסח

דצח

כמו שהיו פלשתיים עושים כמ"ש [ג] וחרש לא ימצא וגו' והיתה הפצירה פים וגו', וכשגברה יד בני חשמונאי בטלוהו ויום שבטלוהו עשאוהו יום טוב. סליק פרק שני:

פרק שלישי

סיון בשבעה עשר בסיון* אחרת (פי' אמידת אמידת תרגום ארמית נמלה אמידת אסמנתא) מגדל צור (פי' כלכד העיר לור) זו קטרי בת אדום שהיא יושבת בין החולות (פי' נדינה שהיא חול ואינה עושה פירות, כל הפי' נערוך), והיא היתה לישראל יחד רעה בימי יוונים. וכשגבר' יד בני חשמונאי כבשוה והוציאו' משם והושיבו ישראל בתוכ' ואותו היום שכבשוה עשאוהו יום טוב: בט"ו ביה ובט"ז בי' גלו אנשי בית שאן ואנשי בקעתה, ואף הם היו יחד רעה לישראל בימי יוונים כלפי הערביים מפני שלא נתחייבו גלות בראשונה ולא הגלה אות' לא יהושע בן נון ולא

פי' מהר"א

רצא היינו פסק ראשון מותר לספור חלף ק"ו לפסחא רצא שהוא דלף לנפסד ה"ס נניי חצר ון סנת נטנול צלוהל נק"ו דלצר ון סמי וכן נפוסט צמולין צקוף פרק העור והרוטב דף קכ"ט ע"ב: [ג] וחרש לא ינלף וגו' והיתה הפצירה פים וגו'. פסו' הוא צמואל ח' י"ד חלף תחל' ונלכות שחול ופי' רס"י לח ה' מוויין צתחלת ונלכות שחול כי הפלישתי' המושלים צישראל העצירו כל מורשי צרל מישראל פן יעשו כלי זיין להלחם וירדו כל ישראל הפלישתיים, וכשהיו ישראל' לריכין לחרשי צרל ללעוץ איתים וקרדונות ומחרישו' היו זקוקי' לירד אל חרץ פלישתיים: והיתה הפציר' פים לנחרוט'. והיתה להם לאיתים שהיה להם טורח לרד' אל הפלישתי' ללעוץ' היתה הפציר' פים (פייל) צלע"ז שיש לה הפצר פיות כלומר חידודי' סרצ' הית' להם לחדד הנוחרישו' והאיתי' עכ"ל. וקסה מאי שייכות זה לנעל' לנעשה וון שהיו כותצין על ונלחו של שור ומנו' שאין להם חלק כו', ונ"ל כנו שופר' סרד"ק סיפ' הכתו' לנו כי לא נונלף חרצ ומני' ציד העם כ"א ציד שחול ויונתן להודי' כי לא צחרצ ומנית יושיע ה' ולו לצדו התשווע' אעפ"י שהיו כנגד' עם רצ והם לא היו חלף חלק ות"ר איש אעפ"י כ היתה תשוועה גדולה ציום סהו', וא"כ הפלישתי' חסצו ג"כ שאין להם חלק צאלסי ישראל' להושיע להם צלף חרצ ומנית, ועין צמידושי טעם לנה דווקא כותצין על ונלחו של שו' ומנו':

הוד מלך ישראל, וכיון שנתחייבו גלו' גברה ידם של בית חשמונאי
 והגלו אותם, ואותו היום עשאוהו י"ט, ששמח' היא לפני המקום
 שמלכו הרשעה נעקר' מן העולם שנ' (עוזדל' א') ועלו מושיעים
 בהר ציון וגו', (תסליס י') ה' מלך עולם ועד אימתי כשאבדו
 גוים מארצו, ואומר (סס ק"ד) יתמו חטאים מן הארץ וגו': בכ"ה
 ביה איתנטלו דימסנאי מיהודא ומירושלי* כשבאו בני ישמעאל
 לעורר על ישראל על הבכורה ובאו עמה' שתי משפחות רעות
 כנענים ומצרים אמרו מי ילך וידון עמהם אמר להם גביהא בן
 פסיסא שומר הבית לחכמים אני אלך ואדון עמהם, אמרו לו
 הוהר שלא [תחלוש] את ישראל אמר להם אלך ואדון עמהם
 אם ינצחוני אמרו להם הדיוט שבנו נצחתם, אמרו ישמעאלים
 כתוב בתורה (צלסית ט"ו) ביום ההוא כרת ה' את אברם ברית
 לאמר לזרעך (אהן) [נתתי] את הארץ הזאת ואנו מזרעו של
 אברהם שישמעאל בן אברהם ונחלוק עמכם, השיב להם גביה'
 בן פסיסא כתוב בתורה (סס כ"ס) ולבני הפילגשים אשר לאברהם
 נתן אברהם מתנות וכתוב בתורה (סס) ויתן אברהם את כל
 אשר לו ליצחק, ברחו להם. ועוד באו כנענים ואמרו ארץ כנען
 שלנו היא שכן כתוב בתורה (צנדצכ ל"ד) ארץ כנען לגבולתיה,
 אמר להם גביה' בן פסיסא וכי יש גור דין שמקצתו בטל ומקצתו
 קיים הרי כתוב בתורה (צלסית ט') ויאמר ארור כנען עבד
 עבדים וגו' עבד שקנה נכסים עבד למי ונכסים למי, ולא עוד
 אלא שיש לכם שנים הרבה שלא עבדתם אותנו, אמר להם
 אלכסנדרוס השוכה נצחת השיב אתכם אם אתם מחזירין תשובה
 הרי מוטב ואם לאו הרי אתם לו לעבדים, אמרו הן לנו זמן
 ג' ימים הלכו ולא מצאו תשובה, מיד הניחו בתיהם כשהיו
 מלאים, שדותיה' כשהן זרועות, כרמיהם כשהן נטועות, הלכו
 וברחו להם. הנא אותו שנ' שביעית היתה ועשו אותו היו' י"ט.
 באו המצרים ואמרו מתורת' אנו מביאין עליהם ראי' שנאמר
 (סנות כ') ושאלה אשה משכנתה וגו' ס' ריבוא אנשים
 יצאו מאצלינו כולם טעונין כסף וזהב שכן כתוב בתורחם (סס)
 וינצלו את מצרים יתנו לנו כספינו וזהבינו, אמר להם גביהא
 בן פסיסא כלום אתם מביאין ראי' אלא מן התורה כתוב בתורה
 (סס) ומושב בני ישראל אשר ישבו במצרים שלשים שנה וד'
 מאות שנה, ס' רבוא היו אבותינו והעבדום בחומר ובלבנים
 ובכל עבודה חנם בלא שכר, ראו כמה פעולתינו לנו לכל יום

ויום

* (י' ט"ז) ח"ט

* סכסדקי (ל"ו) ט"ט:

ויום סלע לכל א' וא' ביום, ישבו פילסופים וחשבו ולא הגיע למאת שנה עד שהיתה מצרים שלהם, הלכו משם בבושת פני, וביקש אלכסנדרוס מוקדין לעלות לירושלים הלכו הכותיים ואמרו לו הזהר שאינן מניחין אותך להיכנס לבית קדשי הקדשים שלהם מפני שאתה ערל, וכיון שהרגיש גביה' בן פסים' הלך ועש' לו שתי אנפילאות ונתן בהם שתי אבנים טובות ובהם ריבוא כסף וכיון שהגיע להר הבית אמר לו ארוני המלך שלוף מנעלך ונעל שתי אנפילאות הללו מפני שהרצפה חלקה שלא תחלוק רגליך, וכיון שהגיע לבית קדשי הקדשים אמר לו ארוני המלך עד כאן יש לנו רשות להיכנס מכאן ואילך אין לנו רשות להיכנס, אמר לו הריני נכנס וכשאצא אשוה לך גביהתך, אמר לו אם אתה עושה כן רופא אומן הקרא ושכר הרבה תטול, אמרו לא וזו משם עד שהכישו נחש, אמרו חכמים לגביה' בן פסיסא עליך הכתוב אומר (ונסלי כ"ג) ישמח אביך ואמך ותגל יולדתך וכתוב (טס כ"ז) חכם בני ושמח לבי ואשיבה חורפי דבר:

סליק פרק שלישי.

פרק רביעי

תמוז בארבעה עשר בתמוז [א] ערא ספר גזירתא דלא למספר, מפני שהיה כתוב ומונח לצדוקים ספר גזירות אלו שנסקלים ואלו שנשרפין ואלו שנהרגין ואלו שנחנקין וכשהיו כותבין אדם שואל והולך ורואה בספר אומר להם מניין אתם יודעין שזה חייב סקילה וזה חייב שריפה זה חייב הריגה וזה חייב חניקה לא היו יודעין להביא ראיה מן התורה אשר יורוך שאין כותבין הלכות בספר, ועוד שהיו ביחוסין אומרים עין תחת עין שן תחת שן הפיל אדם שנו של חברו יפיל את שנו של חברו סמ' את עינו של חברו יסמ' את עינו יהו שווי' כאחד, ופרשו השמלה לפני זקני העיר הדברים ככתבן וירקה, בפניו שתהא רוקקת בפניו, אמרו להם חכמים והלא כתוב (סנוות כ"ד) והתורה והמצו' אשר כתבתי להורות* וכתוב (דצריס ל"ח) ועתה כתבו לכם את השירה הזאת ולמדה זה מקרא שימה בפיהם אלו הלכות, ואוחו היום שבטלוהו עשאוהו י"ט: סליק פרק רביעי.

אב

פי' מדר"א

פ"ד [א] ערא ספר גזירתא. לסון ספרה לא יסורו ונונו תרגום לא יעידון ונייניס, ר"ל כתבטלה ספר גזירתא וכ"ס צס' ערוך חדס: * ק"ח הסורה אסר כספמי והנונו' להורות.

זמן

פרק חמישי

אב בט"ו באב [א] זמן אעי כהניא דלא למספד, מפני שבעלי גלות הראשונה לא היו מביאין בו קרבן עצים, אמרו חכמים למחר כשיעלו הגליות אף הם יהיו צריכין להביא, התקינו להם חכמים את יום ט"ו באב שיהיו מביאין בו קרבן עצים, וכל מי שהוא מעלה קרבן למקדש אפי' עצים פטור מאותו הספד של אותו היום, ואצ"ל חטאות ואשמו' נדרים ונדבות בכורות ומעשרות חודות ושלמים, לכך הוא אומר כל אינש דאתי עלוהי אעין או בכורים, ומאי הוא זמן אעי כהניא זה הוא שאתה אומר בט"ו בו בני זחואל בן יהוד' ועמה' כהנים ולוים וישראל גרים ועבדים ונתינים וממזרים וכל מי שטעה בשבטו בני גונבי עלי ובני קוצעי קציעות ובני סלמי הנטופחי ומה הן בני גונבי עלי ובני קוצעי קציעות אלא פעם אחת גורה מלכות יון על ישראל שלא יעלו בכורי' לירושלים והושיבו מלכי יון [ב] פרדיסאות על הדרכי' כדרך שהושי' ירבע' בן נבט משמרות על התחומין שלא לעלות לירושלים, ולא היה אדם מעשרת השבטים יכול לעלו' לירושלים, מה עשו הכשרים שבאותו הדור ויראי חטא שבאותו הדור הביאו ביכורים ונתנום בסלים וחיפהו אותם בקציעו' ונוטלי' הסלים [ג] והעלום על כתפיהם, כיון שהגיע למשמר, אמרו להם לירושלים אתם עולים, אמרו להם לאו אלא לעשות שני פלחי רבילה [ד] במכתשת זו שלפנינו ובעלי הלז שעל כתפנו,

וכיון

פי' מדר"א

פ"ה [א] זמן אעי כהני' - בתענית פ"ה - צלשס פרקי' צסל' קחסי צנוססה עלי כהני' והע' חסע' צח' [צניסן] צני חרס צן יסודל וכו' צט"ו צאצ צני זחואל צן יסודל וכו': [ב] פרדקאות. סס גרס פרוזדלו' וסיח סיח, וצעל ערוך פי' חלו ססוונרי', וצערוך חדס פי' פרדיקאות צלשון רוני חנסי ונלחנה ללצים צעיר על סדרך לסונרו וחרגוס צפסוק את הכל עסה יפה צעתו וונני פרוזדוקן על סצילל': [ג] וסעלוס על כתפיהם. ורס"י גרס סס וסעלו על כתפיהם צוכיס, לכן חונרו לעשות שני פלחי דצילה: [ד] צונכתשת זו שלפנינו וצעלי הלז שעל כתפנו. ונפרס"י צונכתשת שלפנינו סהוא צנוקוס חחר לפני צסנווך וזסו גונצי על סס סונתגנצים וון ספרוזדלות על עסקי עלי. עכ"ל: צונכתשת זו שלפנינו. סכי גרסינן סס צירו' ונותן את ססל על כתפו ונוטל את העלי צידו וכיון ססיה ונניע צאותו סנשחר סיה חונר לו לסיכן סתה סולך וסוא ס"ל חני סולך חלל

לעשות

וכיון שעברו מהם עטרום בסלי' והעלום לירושלי', ומה הן בני
 סלמי הנטופתי אלא פעם אחת גזרה מלכות יון הרשעה שלא
 יביאו עצים למערכה, והושיבו מלכות יון פרדיסאות על הדרכים
 כדרך שעשה ירבעם בן נבט משמרות על התחומין שלא לעלות
 לירושלים, ולא היה אדם אחד מי' השבטים יכול לעלות לירושלים
 מזה עשו הכשרים ויראי חטא שבאותו הדור היו מביאין שני
 גזרין ועושים אותם כמין סולמות ומניחים אותם על כתפיהם
 ועולין, כיון שבאו לאותו המשמר אמרו להם לירושלים אתם
 עולין אמרו להם לאו אלא להביא גזלות מן השוכך הזה שלפנינו
 בסול' הזה שעל כתפינו, וכיון שעברו מהם היתירו השלבים
 ופרקום והשליכום מעל כתפיהם ונטלו הגזרים ועלו לירושלים,
 ולפי שמסרו עצמם על המצות לכך נכת' להם שם טוב במגיל'
 הזאת וזכר טוב לדורות, ועליהם ועל כיוצא בהם נאמר (ונסלי ו')
 זכר צדיק לברכה, ועל ירבעם בן נבט נאמר (סס) ושם רשעים
 ירקב, ומה ראו בני זתואל בן יהודא ליטול להם שם טוב וזכר
 לדורות, אלא שכל הרוצה ליטול את השם יטול, וכשעלו בני
 הגולה ולא מצאו עצים בלישכה עמדו אלו והתנדבו עצים משל
 עצמם ומסרו אותם לציבור וקרכו מהם קרבנות ציבור, וכך
 התנו עמהם הנביאים שביניהם שאפי' הלשכה מלאה עצים
 ואפי' משל ציבור יהו אלו מתנדבים עצים זמן הזה ומביאין כ"ז
 שירצו ולא יהי' קרבן מתקרב אלא משלה' תחלה שנאמר
 (נחמני י') והגורלות הפלנו על קרבן העצים הכהני' הלויים והעם
 להבי' לבית אלקינו לבית אבותינו לעתים מזומנים שנה בשנה
 לבער על מזבח ה' אלקינו ככתוב בתורה, ואומ' (עזרא ז') כי
 עזרא הכין לבבו לדרוש את תורת ה' ולעשות וללמד בישראל
 חוק ומשפט, ראה שהסכימו עליהם הרבים ועשו אותו י"ט,
 ואותן הימים אסורים בהספ' ותעני' בין משחרב הבית בין שלא
 חרב, ר' יוסי אומ' משחר' הבית מותרין מפני שאכל הוא להם,
 אמר

פי' מדר"א

לעשות ונעט קליעות הללו כסו' אחד של דציל' צעלי הזה שצדי
 ול"ג צונכתסת שלפנינו, וכל' סיות' עוז הוא לגרו' הכי כנוו סחיתא
 צירוש', דכאן קסה סא לא נזכיר שום דצר ונוכתסת סהיה עושה,
 וצציל' זה דחק רש"י לפרש צונכתסת זו שלפנינו סהיה צונקו' אחר ולא
 אונר צעלי שצידו אלא לסינון צעלונא וסדרך הוא ליסא העלי צידו
 ולא על כחפו לכן אונר סס צעלי הזה שצדידי;

[ה] אמר רבי אלעזר בן צדוק אני הייתי מבני בניו של סנאיה בן בנמין ואירע ט' באב להיות בשב' והתענינו בו ולא השלמנוהו מפני שי"ט שלנו היה: [ו] בעשרים וארבעה ביה חבנ' לדינא, בימי מלכות יון היו דנין בדיני נכרי' מפני שהצדוקין אומרי' תירש הבת עם הבן, נטפל להם רבי יוחנן בן זכאי אמר להם שוטים זו מניין לכם ולא היה בה' אחד שהחוי' לו דבר חוץ מוקן

פי' מדר"א

[ה] ח"כ אלעזר חני הייתי ונצני בניו של סנאיה וכו'. ה"ג צירו' עם צונס' תענית ונתניתן פליג' על ר' יוסי אותן ימים נוהגין צהס צשעת קרצן ושלא צשע' קרצן ר' יוסי אומר אין נוהגין שלא צשע' קרצן ועוד וכן הדא דתני' ח"כ אלעזר צן ר' יוסי חני הריני ונצני סנאיה צן צנינין וחל ע"צ להיו' צשעת ודמינו אותו לנוולאי שבת והיו ונתענין ולא ושליונין, ונ"ל שהיהו תרי גרסא' הם ונחולקי' צזה, ירוש' סוצר וכן ר' אלעזר צרצי יוסי הוא ונוכה כונו ונתניתן שאין חילוק צין צשע' קרצן וצין שלא צשעת קרצן לכן אומר שחל ט' צאצ להיות צשעת ודמינו אותו לנוולאי שבת חע"פ צשעת הסורצן הוא חעפ"כ דחו אותו לנוולאי שבת ה"ה חלו ימים שששארם כונו י"ע ג"כ הם נוהגים חף צשע' הסורצן, וגרס' דכאן הוא להיפך נדר' אלעזר צר לדוק כשנוע כונו ר' יוסי שאומר ונשחרצ הציט מותרין ופני שאלל להם לכן התענו חפי' צשעת (וק"ל) חצל לא היינו ושליונין ופני שהוא סנוך לי"ט שלנו שהוא י' צאצ וזן קרצן ענים [ועשו] להם חיזוק לדצריה' יותר ונשל תורה וחק שהתענו צשעת לא השלינו: [ו] צעשרי' וארצעה ציה תצנא לדיננא וכו' תירש שבת עם הצן וכו'. ה"ג צונסכת צ"צ פרק כ"ג דף קט"ו אומר רצ כל האומר תירש שבת עם צת הצן חפילו נשיא ציסרל' אין שומעין לו שאין חלא ונעשה לדוקין דתניא צכ"ד צשעת תצנא לדיננא, פי' הרשצ"ס שצנו לנושפטינו הרששון שהודו לנו' ה'לדוקי' שהיו לדוקין אונורי' תירש שבת עם צת הצן נטפל להם רי"צ וכו', חצל נ"ל ג"כ הכא צונגילת תענית תירש שבת עם צת הצן חצל צת עם הצן עלנו חפי' לדוקין וודו שאינה יורשת שבת עם הצן עלנו דזסו ונפורש צתורה חצל עם צת הצן היו לומדי' ק"ו כדלקמן, ונפרש רשצ"ס עם דאס שכיצ ורע ליום לפני ווחו תירש שבת עם צת צנו אין שומעין לו חפילו חלא ונעשה לדוקין דנמתס ע"ו שכתוצ צתורה שהרי שבת אינה ראוי' ליר' כלל עם צת הצן, חצל תוס' ונפרשים חפילו נשיא שצישראל שרונס לתקן לפי לורך טעם שתיר' צת עם

אחד שהי' מפטפט בנגדו ואומ' ומה בת בנו הבאה מכח כחו
 תירשנו בתו הבאה מכחו לכ"ש. [ז] קרא עליו המקרא הוה
 (צראסית ל"ו) אל' בני שעי' החורי יושבי הארץ וכו' אחד אומ'
 (סס) ואלה בני צבעון ואיה וענה אלא מלמד שבא צבעון על
 אמו והוליד ממנה ענה, אמר לו ר' [ח] ובכך אתה פוטרני
 אמר לו שוטה שבעולם [ט] ולא תהא תורה שלמה שלנו
 כשיחה

פי' מדור"א

בת הין כענין שונונו צני צנינון שהתכו שלל לירש בת הין עם
 אחיו חין שונועין לו ושו' לדוקין עכ"ל, וח"כ ונשנוע וזה כלל
 ונעשה לדוקין יכול לתקן הנשיא לפי לורך טעה חפי' נגד התורה
 כונו ונעשה צנינון אך ונשום ונעש' לדוקין הוא חסור ע"ס, צזה
 וניושצ קלת נוחי ונחולק תוספו' עם רשצ"ס דלפי' רשצ"ס קסה
 נוחי חפי' נשיא צישראל וכי חטו ונשום שהוא נשיא יכול לעשות
 הוא נגד התורה, ועוד למה חסור הטעם ונשום ונעש' הדוקין הוא
 חפי' כלל ונעשה לדוקין נוני חסור להסתנות נגד התור' לכך חסורו
 התוספות הטע' ונשום ונעשה לדוקין הוא חסור לתקן ללורך טעה
 חפי' נשי' כונו ונעשה צנינון. ודוק: [ז] קרא עליו הנוקר' הזה
 ואלה בני שעיר החורי יושבי הארץ וכו'. ונפרש רש"י צחונוש ונדכתי'
 הוא ענה חסר ונלח את הינויים הוא ענה האנו' לנעלה שהוא אחיו
 של לצעון כו"ש לנעלה חלה בני שעיר ולצעון וענה ונשנוע שהוא
 אחיו וח"כ חסור ואלה בני לצעון ואיה וענה ונשנוע שהוא היה
 צנו חלל ונלמד שצח לצעון על חסור והוליד ענה והיה ונוח' וכ"ה
 ונפור' שם בגמרא צהדיח, ונפרש' שם הרשצ"ס ואין לוונד דצנו היה
 של לצעון והאי דקרי ליה בן שעיר לא ונשו' שהי' אחיו של לצעון
 חלל לאשמועינן דצני צני' ה"ם כצני' ח"כ לא לכתצי' גצי לצעון ר"ל ונשו'
 דלצעון היה ונצניו ונוש' של שעיר וענה הי' בן צנו כנ"ל חלל ונדקחונר
 לצעון ועל' אחי' היו וח"כ צזה הוא רחיה טבת הין יורש' עם הין
 ונדכתי' בן שעיר והוא היה בן צנו וקאנו' יושבי הארץ כלונו' טענה ירש
 ארץ טעי' ונאצי חציו ונמלח טצני צני' יורשים נחלת חצי חצייהם
 כצנים עלונו' והוא הדין לבת צנו והילכך לא תירש בת עם צת
 הין כי היכי דאיהו יורשת עם הין: [ח] צכך אתה פוטרני.
 ונפרש' שם הרשצ"ס צתנוי' הלל גם חני נוודה לך דצן הין יורש
 את זקנו וחפי' צנוקוס צת חלל צת הין חונריקן שתירש טבת ענוה:
 [ט] ולא תהא תור' טלינו' שלנו וכו'. איני לריך לדחותך צקס,
 ונייהו ונעיקרלל לא היה חפץ לגלות לו טעונו של דצר דחסור לגלות
 להם

[י] כשיחה בטלה שלכם, א"ל ובכך אהה פוטרני אמר לו ומה
 בה בנו שכן יפה כחה במקום האחיז האמר בבת שכן הורע
 כחה במקום האחיז דין הוא שלא תירשנה, וכשגבר' יד בית
 חשמונאי בטלום והיו דנין בדיני ישראל ואותו היו' שבטלוהו
 עשוהו יום טוב. סליק פרק חמישי:

פרק ששי

אלול בשבעה באלול יום חנוכה שור ירושלים דלא למספר,
 מפני שסחרוהו נכרי' וגברה ידם של ישראל ובנאוהו
 שכן ה"א (נחמני' ו') ותשלם החומה בעשרי' וחמשה באלול, ואעפ"י
 שנבנתה החומה עדיין השערים לא נבנו שכה"א (סס) הוא יבנו
 ויטללנו ואומ' (סס ז') ויפקדו השערי' והמשוררי' (ועושי מלאכה)
 [א] לפי שאין מוסיפין על העיר ועל העזרות אלא במלך ובנביא
 ובכה"ג ובאורים ובתומי' ובסנהדרין של שבעים ואחד [ב] ובשיר
 ובשתי

פי' מהר"א

להם טעמי תורה: [י] כשיטה צביל' שלכם. קל וחומר טחם לדין
 ונעלומם טיט עליו תשובה ויה לזת צנו טיפה כחה צנוקוס צניס
 טירסת צנוקוס חזיה כגון צנות ללפחד טירשו צנכסי חפר חזי חזיהן
 עם צני חפר טח' נתן נתן להם חחזת נחלה צתוך חמי חזיהן:
פ"ו [א] לפי שאין נוסיפין על העי' וכו'. צנוס' טצועות פרק ידיעות
 טעוואס צנוטסה חחד הנכנס לעזרה וח' הנכנס לתוס' העזר'
 (פי' צעוואס) חייב טחין נוסיפין על העיר ועל העזרות חלף צנולך
 ונציח וחוריס ותומיס וסנהדרין טל טצעים וח' וצטי תודו' וצטיר
 וצ"ד וסלכין וצטי תודות חמריס' הפנימי' נחכלת וסחנונה נטרפת
 וכל טלח נעט' צכל חלו הנכנס לטס חין חייצין עליה, וסעטס
 חנריקן צגורח ונדכתיצ וכן טעטו לדורות ונפרט"י קרח יתיר'
 לוידרט וציוני נטס דסוח ונלך ונציח וחמיו כסן גדול וחוריס ותומיס
 וע' זקניס וצטי תודות ונחמני' צן חכלי' גנריקן: [ב] וצטיר. צגורח
 ונפרט טס ת"ר טיר טל תודה צכנורו' וצלללי' על כל פינה ופינה
 ועל כל חצן גדול טצירושלים חוונר חרוניונך ס' כז דליחני וגו'
 וטיר טל פגעיס וי"ח טיר טל נגעיס ונ"ד דנגעיס דכתיצ ונגע לא
 יקרצ צחטלך ונ"ד פגעיס דכתיצ יפול ונלדך חלף וגו' צכנורות
 וצנצליס וצתופיס חוונר יוטצ צסתר עליון עד כי חתס ס' ונחסי
 עליון טנות ונעוניך וחוזר וחונר ונחונר לדוד צצרחו מפני חצטלוס
 צנו ס' ויה רצו לרי וגו' עד לס' חיסועס על עונך וגו' סלה וע"ס
 רט"י

[ג] ובשתי תודות שנאמר (נחמני י"ג) והתודה השני' ההולכת
 למואל ואני אהריה [ד] וב"ד מודין (ס"א מודדין) והולכין אחריהן
 שנא' (ס"ב) וילך אחריהם הושעי' והצי שרי יהודה וגו' [ה] הפנימיות
 נאכלת וההיצוה נשרפת ואם לא נתקדשו [ו] בכל אלו
 הנכנס

פי' מדר"א

רס"י ז"ל על זה נחזור לתודה ארבעה עשר ה' כי דליתני הוא ונן
 סמוך סיר חוכת הצית לדוד גו' ע"ס: [ג] וצחי תודות. ופירש
 בגמרא תודות שאנרו בלחון ולא בצטקן ונדפתיז ואעמידה שתי
 תודות גדולות גו' ונאי גדולות חילינא ונונין גדול ונוש כינא פריס
 וכו' אלא גדולה שבתודה ונאי כינא חונן, ונפרש"י כל חלת חונן
 גדולות כשלם חלת של ונה: [ד] וב"ד יורדין והולכים אחריה'.
 ונסיים שם צונטה ואח"כ כל איש ישראל, וצגו' איתא שם כיצ
 נוסלות ר' חייא ור' שונעון צרבי חד אמר זו כנגד זו וחד אמר
 זו אחר זו ונ"ד זו כנגד זו הפנימית סך דנוקצ' לחוונה ונ"ד זו
 אחר זו הפנימית סך דנוקצ' לצ"ד: [ה] הפנימית וכו'. תנן הפנימית
 נאכלת והחיונה נשרפת בשלנו' לנ"ד זו אחר זו חונו להבי הפנימית
 נאכלת ונשום דחתי חיונה קנא וקידשה לה אלא לנ"ד זו כנגד
 זו תרווייהו כדדי קנוקטי וליענוק לנ"ד זו אחר זו חד
 ניי ונקדשא הא כל שלא נעש' בכל אלו תנן ואפי' לנ"ד צאחת
 ונכל אלו תרווייהו חד ונשום היא אלא ח"ר יומן ע"פ נביא נשרפת,
 ונפרש"י זו כנגד זו שני כהני נושאי חופן זה אלל זה. סך דנוקצ'
 לחוונה שפיה פנימית ונוולעת צין העם לחוונה: סך דנוקצ' לצ"ד.
 שהולכת אחרונה: וקדשה לה. ראשונה קדש את הנוק' ובשנכנסה
 אחרונה לשם לא נפסקה ציולא שלא עברה צנוקוס חול אלא צנוקוס
 קדוש. כי כדדי כינא שתיסן ונקדשות יחד או שתיסן יאכלו או
 שתיסן ישרפו: חד ניי ונקדשא. את הנוקוס הא חן תנן כל שלא
 נעשית בכל אלו הנכנס לשם חין חייצון עליה אלא כולהו צעינן
 ואפי' לנ"ד לקנן דכל אלו דנמני' אמת ונבולן קאמר או ונלך או
 כסן גדול או נביא או סנהדרין או שתי תודות בני שתי תודות
 נייס' תרווייהו צעינן ותרווייהו חד ונלמא הוא: עפ"י נביא. חגי
 וזכרי' ונלמאי היו שם וע"פ רוח הקודש עשו ואין טעם צד' עכ"ל
 רס"י: [ו] בכל אלו. שם צגנר' איתמר רב הונא אמר בכל אלו
 תנן רב נחמן אמר צאחד ונכל אלו תנן רב הונא אמר בכל אלו תנן
 קסבר קדושה ראשונה קידשה לשעתה וקידשה לעמיד לצוא ועזרא

זכר

הנכנס לשם אינו חייב. [ז] אבא שאול אומר שחי ביצוען
 היו בהר המשחה אחת למעל' ואחת למטה התחחונה נחקדש'
 בכל אלו והעליונה לא נחקדש' אלא בני הגולה שלא במלך
 ושלא באורים ובחומים, התחחונה שלא היתה (ס"ח ססיתס)
 קדושתה גמורה חבירים ועמי הארץ נכנסים לשם ואוכלין
 שם קדשים קלים לכ"ש מעשר שני, הרחחונ' (ס"ח סעליונה)
 חברים נכנסים לשם ואין אוכלין שם לא קדשים קלים ולא מעשר
 שני. [ט] אלא למה לא קדשה מפני שהוא תורפה של ירושלים
 וכשגמרו לבנותו אוחזו היום עשאוהו י"ט: בשבעה עשר ביום
 איתנטילו רומא מיהודה ומירושלים, מפני שהיו מצריין לבני
 ירושלים ולא היו יכולין לצאת ולבוא מפניהם ביום אלא בלילה,

פ"י מדר"א

זכר בעלמא הוא דעצד ר"נ אונר צאחת מכל חלו תקן קסצר קדושה
 ראשונה קידשה לשעתה ולא קידשה לעתיד לצא ועזרא קדושי קדיש
 חע"ג דלח הוו אוריס ותווייס וע"ס פרש"י רצ הונח צכל חלו תקן
 קסצר וכו' כלומר ואי נוסוס קדוש' עזר' כו' ע"ס עכ"ל, ונסיק
 סס בגמרא תנאי פליגי צה צתחלס קס"ד תנאי סס ר' אליעזר ור'
 יוסע ודחו דכ"ע סצרי קדושה ראשונה קידשה לשעתה וקידשה
 לעתיד לצוא חלל ר' ישמעאל צר' יוסי ור' אליעזר צר' יוסי לענין
 צתי עיר חוונה קח פליגי עכ"ל בגמרא ופירושה סס: [ז] חצא
 סחול חומר סתי צילעין וכו'. ס"ג סס דק ט"ז צצרייתח חצא סחול
 חומר צ' צילעין סין צהר סונסחה תחתונה ועליונ' תחתונה נחקדשה
 צכל חלו עליונה לא נחקדשה צכל חלו חלל צעולי גולה סלל צמלך
 וסלל צאוריס ותווייס תחתונה ססיתה קדושה גמורה עוני סארץ
 נכנסין לסס ואוכלין סס קדשים קלים חצל לא וועשר שני וחצרים
 אוכלין סס קדשים קלים וועשר שני. עליונה סלל סיתה קדושתה
 גמורה עוני סארץ סין נכנסין סס ואוכלין סס ק"ק חצל לא וועשר
 שני וחצרים סין אוכלים סס לא ק"ק ולא וועשר שני ונפני וסס לא
 קידשה סחין ווסיסין על סעיר ועל סעצרות חלל צמלך ונציח ואוריס
 ותווייס וצנסהדרין סל ע"ח וצסתי תודות וצסיר ולונס קידסוס ולונס
 קידסוס סח חמרת לא קידסוס חלל לונס סכניסוס ונפני סתורסה
 סל ירוסלים סיתה וסחה סח לכצוס ווסס ע"כ, ופירש"י סני צילעי
 וריסקח צלע"ז וצירוסלנוי גרס צ' צילעין ונפרס צפירוס על סירוסלנו
 סן צריכות וויס צהר סונסחה סר זתיס: [ט] חלל לונס לא קדשה
 וכו'. פ"י חס לא קדשה לונס סכניסוס עזרא ונפני סחוס תורפה

ובמה היו מצורח להם מלכי יון (ס"א ווסיצין) קסטראות* בעיירות
 להיות מענים את הכלות ואח"כ היו נשואות לבעליהן ומנעו את
 ישראל שלא לשמות עם נשותיהם לקיים מה שנא' (דברים ל"ט)
 אישה תארש ואיש אתר משגלנה, ולא היה אדם מבק' לישא
 אישה מפני הקסטראו' תזרו מבניסין אותם בחשאי שנאמר
 (ירמ' ז') (והשבת) [והאברתי] מהם קול ששון וקול שמחה
 קול חתן וקול בלה [יא] קול ריחיי ואור נר, וכשהו' קול רחיים
 בבודני היו אומרים שבוע בן שבוע בן, וכשהו' רואים [יב] אור
 הנר בכל יד חול (ס"א צדור חיל) היו אומרים משחה שם משחה
 שם

פי' מדור"א

של ירוסלים גלויים וערות וקום סהוא נוח' ליכצוס, אזל קסה
 לי נחי ונחס היו מוליחין כל תורפו' של ירוסלים חין לו פי' כלל,
 לכך ל"ל ע"פ הערוך ספי' וקום מצוה וטופ' קרוי תורפה כמו
 תורפ' של חסה וס"כ וי"ש אלל למה לא קדסה לא על הסניסוסו
 לצד פריך כו"ס סס צוסכת מצועות אלל על הקדושה נתי פריך
 למה לא קדשו העליונה כמו התחתונה ונתרץ אנפי סהוא תורפה
 של ירוסלים, פי' אנפי סהוא וקום מצוה ונעונק ולסס היו מוליחין
 כל תורפו' של ירוסלים כל הנוצות וכל הטינופות של ירוסלים
 לסס היו מוליחי' לכן לא הי' וקדשין אותו ועל הסניסוסו עזר
 חס ח' סיס קדוש ונחס סהוא תורפה של ירוסלים גלויים וערותה
 וקום סהוא נוח' ליכצוס לכן הסניסוסו עזרל לתוך הסוונה, צירוסלמי
 גרס ג"כ כמו כלן אלל ונפי סהיתת תורפות ירוסלים וסיתת
 יכול' לכצו' וס"כ אנפי סהוא תורפות ירוסלים וסיתת יכולה לכצוס
 תופס שפי פירושים הפי' כו"ס צגורל סס צוסכת מצועות וספי'
 סאמרתי צסס הערוך כנ"ל: [י] ווסיצין קסטראות פי' סלעונות
 לסמרן כך נשנע צערוך: [יא] קול ריחיס צצוקני וכו'. ס"ג צוסכת
 סנהדר' פ' אחד דיני ונונות דף ל"ג ע"צ תנא קול ריחיס צצוקני מצוע'
 סצן מצוע סצן אור סגר צצוק חיל וסחה סס, ופירס"י סיון סוא סיס
 סס צרית ויילס כונכרין ואוונג מצוע סצן כלן סרמיס סיון לסחיקת
 סוונגיס לונכ' סתינוק וסעת גזרת וולכות סיס סגורו סלל לנול וסיו
 קרמיס לסוליס קול וקצנו סיון זס: [יב] אור סגר צצוק חיל.
 ציוס סו נרות נרמיס סרצס צלילס סיון סוא כני סנועק וסחה
 סס

* פי' המצוה צלשון יוני קסטרומי וסמערל את סחסה נקרא קסטרין (וערוך)
 ס"ל. וסס סמיס סרמיס סל סס סמיס סרמיס סל סס
 ס*

שם, זבת - אחת היתה למחתי' וכשהגיע זמנה להנשא בא
הקסטרין לטמאה ולא הניחו אותו וקנאו מחתיה ובנו וגברו
ידם על מלכות יון ונמסרו בידם והרגו' ובאותו היום שבטלוה
עשאוהו י"ט: בעשרים וחרין ביה חבנא לקטלא רשעיא [ס"ח
ונשנריל], מפני שהיו יוונים שרוין בא"י ולא היו ישראל יכולין
לשלוח יד ברשעים שבהם עד שיצאו השם, המתינו להם ג'
ימים אם יעשו תשובה ולא עשו תשובה כיון שראו שלא עשו
תשובה נמנו עליהם והרגום ואותו היום שהרגום עשאוהו י"ט,
א"ר אליעזר בן יעקב שמעתי שב"ד מלקין והורגין שלא מן
התורה, רבית לוי אמר שמעתי שב"ד עונשין ממון ומכי' שלא
מן התורה לא מפני שכתוב בתורה (ס"ח לא לעזר על דברי
תורה) אלא משום שנאמר (דברים כ"ז) ובערת הרע מקרבך.
ומעשה באחד שהטיח באשתו תחת התאנה והוליכוהו לב"ד
והלקוהו, וכי חייב היה אלא שהיתה השעה צריכה לכך כדי
שילמדו אחרים מפני שנהגו מנהג זנות, שוב [ג'] מעשה באחד
שרכב על הסוס בשבת והביאוהו לב"ד וסקלוהו, וכי חייב היה
[יד] אלא שהיתה השעה צריכה לכך כדי שילמדו אחרים,
שמעון בן שטח תלה שמונים נשים באשקלון [טו] וכי חייבות
הריגה

פי' מדר"א

עם ונשתה עם צרית ויילם קרי שצוה ע"ש שהיה לסוף שצוה, ותוס'
גרסי איפכא קול ריחיס ונשתה עם זו שמיקות סנונייס על ונשתה
ואו' הכר צצרו' חיל שצוה סצן ע"ש שנדליק נר צוילה, ונכאן כסגו
לסדליק נר צוילה וגם ויה שנסגו לפרו' הופסה על הפתח ונשוס
לחנרי' צריש סנוכ' פירות וננה גדול הי' צירוסלי' כל זמן שהנפסה
פרוס' על הפת' אורחין נכנסין עכ"ל, וגם וננה זס רחיתי צק"ק
קראקא: [ג'] ונעשה צלח' שרכז על הסוס צצנת וכו' וכי חייב
היה וכו'. ונעשה"י דשצות צעלנא הוא ודדצק: [יד] חלל שסעע'
לריכ' לכך. ונפני שהיו פרוליס צעצירות שהיו רואין לוחין של ישראל
שהיוונים סן גוזרין עליהם גזרות והיו סונלות צויות צעיניהם, וצו'
כ"ל לתרץ ויה שייך לוונר צכאן א"ר אליעזר כו' חלל להורות אע"פ
שדנו אותן רשעי ישראל צויתות חלל כתצו בתורה אע"כ היו דנין
אותם לעשות סייג לתור' ונפני שצאותו זונן היו סונלו' צויו' צעיניה':
[טו] וכי חייבות הריגה ותלייה היו. דנוכת ון סונסנעו' ונעשה'
דצ' ונכסא צנסהדריק שסרג את כולם וייד כלל סמכא ועדיס לכך
לונר וכי חייבות הריגה היו סא לא חייבות הריגה כלל סמכא
ולת"ל

מגילת פרק ששי תענית יא

הריגה וחלייה היו, אלא שהיחה השעה צריכה לכך כדי שילמדו ממנו אחרות (סס) וכל ישראל ישמעו ויראו:

סליק פרק ששי.

פרק שביעי

תשרי בג' בתשרי [א] איתנטלית אדרכתא (ס"א א לדכתא) מן שטריא, שפעם א' גזרה מלכות יון הרשעה גזירה על ישראל ואמרו להם אין לכם חלק באלהי ישראל ולא היו מזכירין שם שמים בפיהם וכשגברה בית דושמונאי ונצחום התקינו שיהיו כוחבין שם שמים ואפי' בשטריו וכך היו כוחבין בשנ' כך וכך ליוחנן כ"ג שהוא משמש לאל עליון, וכששמעו חכמים בדבר אמרו וכי מזכירין שם שמים בשטרות למחר פורע זה את חובו וקורע את שטרו ונמצא שם שמים מוטל באשפה ובטלום ואותו היום עשו י"ט:

סליק פרק שביעי.

פרק שמיני

מרחשון בעשרים ושלשה במרחשון [א] איסתחר סוריגה מן עורחה כפני שבנו יוננים מקום בעורה והיו מעמידים

פי מהר"א

ואת"ל שחייבו הריגה לא היו חייבות תליה דאין אשה ניתלת כו"ס דז"ל צנסהדרין ואת"ל שחייבות הריגה ותלי' עכ"פ לא חייבות כולם בזמן א' דהיינו ציוס א' דאין דנין שני ציוס א' לכן אמר וכי חייבות הריגה ותלי' ר"ל וכי חייבות כולם צנת אחת בזמן א' אלא שהיתה השעה לריכה לכך כדי שילמדו אחרות ונונו וכל ישראל יראו לכך עשה פירסו' גדול שתלה שנונים נשים צנת א' כדי שילמדו ונונו אחרות ושום שהשעה לריכה לכך ופני שהיו פרוזים בצסוף ולסודות צזה דהלכה כחכמים צנסהדרין שאומרים אין האשה ניתלת ושמשון צן שטח עשה זו רק לנגדור וניתלח לכן אמר כאן וכי חייבות הריגה ותלי' היו אלא שהיתה השעה לריכה לכך דנפני

זו חייבות היו אצל אס לא הי' זו לא היו חייבות תליה:

פ"ו [א] ונלחתי צסוף פ"א דננס' ר"ה טרש"י ז"ל גרס וז"ל כך כתב צנגיל' תענית לסון ארמי צטיל' אדרכת' ציטלן אזכרות סס שונים ון הסטרות, וז"ל יותר נכון לגרוס כאן איתנטלית אדרכתא:

פ"ה [א] איסתחר סוריגה. פי' צערוך קריגי הסלונות פי' כנו עמודי צהול

מעמידים בתוכו אבנים טובות שהיו מונחות עד שיבן אלהו
 ויעיד עליהם אם טמאות ואם טהורות הן ונמנו עליהן ונגזו
 אותן ובאותו היום שגנזו עשאוהו י"ט: בעשרין וחמשה ביה
 [ב] אחידת שומרון שורא ומה היא אחידת שומרון מפני
 שכשעלחה גלות ראשונה הלכו להם [ג] למטלית זו של כותיים
 ולא הניחו באו לים בוסטי וישבו אותה והקיפוה עיר חומה
 ונסמכו לה עיירות רבות מישראל והיו קורין אותה ערי נברכתא:
 בעשרים ושבעה ביה [ד] תבת סולחא למיסק על מדבת מפני
 שהיו הצדוקין אוכלין [ה] מנחת בהמה נטפל להם רבי יוחנן
 בן זכאי אמר שוטים זו פניין לכם ולא היה בהם אחד שהחזיר
 לו דבר חוץ מזקן א' שהיה מפטפט בנגדו ואומר מפני שהיה
 משה אוהב את אהרן אחיו אמר לא יאכל סלת לבר' אלא
 יאכל סלת ובשר כאדם שאומר להביו [ו] הילך רפך הילך
 בשר הלך רכיד הילך בשר קרא עליו המקרא הזה [ז] (טמות ט"ו)
 ויבאו אלימה ושם שתיים עשרה (מים) עינות מים ושבעי חמרים
 אמר לו רבי אתה מצחק בנו אמר לו שוטה שכעולם ולא
 תהא הורה שלמה שלנו כשיחה בטילה שלכם אמר לו ר'
 ובכך אתה פוטרני א"ל לאו א"ל הכתוב אומר (צדצ"כ כ"ח) ומנחתם
 ונסכיהם לריח ניחוח אשה לה: י

כ"ט
ל

כ"ט
כ"ט

סליק פרק שמיני.

פרק תשיעי

כסלו בחלתא בכסליו איתנשילו סימות' מן הרחא [א] מפני שבנו
 יא וזוונים סימואות סימואות בעורה וכשגברה יד בית חשמונאי
 בטלום

פי' מהר"א

כ"ל לקין תורכצין זס על זס שתי וערצ כדי פרוג וסגור עכ"ל
 כ"ל ס' גיגאטרא: [ב] חמילת שוונרון פורח. לשון חפזת נחלה:
 [ג] לונטלית זו סל כותיים. לפי הענין סוף לחימה יודינה סל כותיים:
 [ד] תצת סולחא זכו. מו' לונקונו סרשטון: [ה] ונחת צמחא:
 פי' וס סכתצ צפ' סלח לך זסס כתוצ חו' לחיל תעטור צ' עטרותי
 וכי תעטור בן צקר וגו' וסקריצ על בן סצקר ונחמס ג' עטרוניס
 זס נקר' ונחת צמחא: [ו] סילך רכיד. לשון פס לך עונס עס צמח:
 [ז] ויצוורו אליינס וגו'. צדצרים צעלונח וסיס ונדחס אומס כנו

פ"ט [א] מפני שצנו סינוחת צעזרס. לא ונלחתי צערך רק דנויון ונלחתי
 וכו'

בטלום והוציא' משם ובאותו היום שבטלום עשאוהו י"ט;
 בשבעה ביה י"ט יום שמת הורדוס שונא את החכמים ששמחה
 הוא לפני המקום כשהרשעים מסתלקין מן העולם שנא' וגם
 יד ה' היחה בם להומם וכתיב (דצ"ג' 3) ויהי כאשר חמו כל
 אנשי המלחמה למות מקרב העם וכתיב וידבר ה' אלי לאמר
 וכן הוא אומר [ב] איש טוב זה ואל בשורה טובה יבוא
 [ג] ואומר ויצו המלך את בניהו בן יהודע ויפגע בו וימיתוהו
 וגו' ובאותו היום שמ' הורדס עשאוהו י"ט: בעשרים וחד ביה
 יום הר גרזים דלא למספר יום שביקשו הכותים את בית
 אלהינו מאלכסנדרוס מוקדון להחריבו ואמרו לו מכור לנו
 חמשת כורים ארץ בהר המוריה ונתנה להם ובאו והודיעו את
 שמעון הצדיק מה עשה לבש בגדי כהונה ונתעטף בבגדי כהונה
 ויקרי ירושלים עמו ואלף בולייטין (20 כלים של זהב כלי היה
 צנקדס ונחשת סנה דונס כנין כלצוס ענוק וכסצנק ונוח לתוכו
 דונס כנין צליט סיונים פידוס פרי סלונים, לסון ערוך) מכוסין
 בלבנים ופרחי כהונה מקישין בכלי שרת ואבוקות של אור
 דולקות לפניהם כל הלילה כולה הללו מהלכין מצד זה והללו
 מהלכין מצד זה אמר להם מי הללו אמרו לו המסירות,
 הללו היהודים שמרדו כך כיון שהגיע [ד] לאנטיפרם ורחה
 להם חמה הגיע למשמר הראשון נפגעו זה בזה אמרו להם
 מי אתם אמרו להם אנן אנשי ירושלים וכאנו להקביל פני
 המלך כיון שראה אלכסנדרוס מוקדון את שמעון הצדיק ירד
 ממרכבתו והשתחוה לו אמרו לו מלך גדול כמותך ישתחוה
 ליהודי זה אמר להם דיוקנו של זה אני רואה כשאני יורד
 במלחמה ונוצח אמר להם למה באתם אמרו לו מקום שאנחנו
 מהפללים עליך ועל מלכותך שלא תחרב יתעוד הללו וחתנו
 להם אמר להם ומי הם הללו אמרו לו הכותיים שעומדין לפניך
 אמר להם הרי הם מסורין בידיכם מה עשו להם נקבום בעקביהם
 וחלאום

פי' מהר"א

והוא צמי גמי' של חוליות שלסס כנוו סינח: [ב] חיס טו3 יצטר
 טו3. זה כתוב חלל כריגת חצטלוס וסיעתו זהו צטורה טו3ה
 סנתו רשעי ישראל, ורשע"י טצכה דוד וסיה ונתחצל וחוור צני צני
 ז' פעמים כצד חח"ל הטעם כדי להעלותו ונח' עזורי דגיסל' חל
 ג"ע: [ג] וחומר ויצו סגולך גו'. חח"כ כתי' וסמלכו' נכון ציד סלנ'
 גשום סטנחס סיה לפני סנקוס וספלת סל רשעים: [ד] לאנטופרי.
 פי'

ותלאום בונבי סוסיהם והיו מגררין אותם על הקוצים ועל
 הברקנים עד שהגיעו להר גריזים הרשוהו וזרעוהו כרשינין כדורו
 שבקשו לעשות לבית אלהינו ובאתו היום שעשאו להן כך עשאוהן
 י"ט: בעשרים וחמשה ביה יום חנוכה המניא יומין דלא למספד
 כשנכנסו יונים להיכל טמאו כל השמני' שבהיכל וכשגברה יד
 בית חשמונאי ונצחום בדקו ולא מצא אלא פך אחד שהיה
 מונח בחותמו של כה"ג שלא נטמא ולא היה בו להדליק אלא
 יום א' ונעש' בו גם והדליקו שמונה ימים לשנה אחרת קבעום
 ח' ימים טובי', ומה ראו לעשו' חנוכה שמונ' ימים והלא חנוכה
 שעשה משה במדבר לא עשה אלא ז' ימים שנא' (ויקרא ח)
 ומפתח אוה"מ לא תצאו שבעת ימי' וגו' ואו' (צנדצר ז) ויהי המקרי'
 ביום הראשון את קרבנו וגו' ובשביעי הקריב אפרים וכן מצנינו
 בחנוכה שעשה שלמה שלא עשה אלא שבעת ימי' שנ' (נולכי ח)
 כי חנוכת המזבח עשו שבעת הימים והחג שבעת ימים ומה
 ראו לעשות חנוכה זו ח' ימים אלא בימי מלכות יון נכנסו
 בית חשמונאי להיכל וכנו את המזבח ושדוהו בשד ותקנו בו
 כלי שרת והיו מתעסקים בו שמונה ימים, [ו] ומה ראו להדליק
 את הנרות אלא בימי מלכות יון שנכנסו בני חשמונאי להיכל
 שבעה שפורין של בחול בידם וחפום בעץ והדליקו בהם את
 הנרו'. ומה ראו לגמו' בהם את ההלל אלא שכל השועה וחשוע'
 שהקב"ה עושה להם לישראל היו מקרימין לפניו בהלל בשיר
 ובשבח ובהודאה כענין שנא' (נחמי ט') ויענו בהלל ובהודות
 לה' כי טוב וגו': מצות נר חנוכה איש וביתו והמהדרין נר לכל נפש
 ונפש והמהדרין מן מהדרין ב"ש אומרין יום ראשון מדליק שמונה
 מכאן ואלך פוחת והולך ובית הלל אומרין יום ראשון מדליק
 אחד מכאן ואילך מוסיף והולך, שני וקנים היו בצידון אחד עושה
 כדברי ב"ש וא' עושה כדברי ב"ה זה נותן טעם לדבריו זה נותן

טעם

פי' מהר"א

פי' הערוך זה אלכסנדריא של ונכריס: [ו] ומה ראו להדליק את
 הנרות וכו'. ע"כ לריך לדסוק לומר דאין נקטת כשטונו ומה ראו
 ומה טעם על תקנת חכמים דהא כצד אונתו ונשום סנס הגדול
 שנעשה צפך שונן, אלל סכי קא קסי' לי' ומה ראו להדליק את
 הנרות ר"ל דאותו זמן שנעשה סנס צפך שונן ססונן סי' סיסור וסס
 סיו סונאי ונתי' ונחנת סללי סרז ח"כ כסהלדיקו סנרות של ונכריס
 סיו ונענאין את ססונן ססיסור, לכך ונתרן ספיכ אלל ציוני ונלכו'

יון

מגילת פרק השיעי תענית יג

טעם לדבריו, זה אומר כפרי החג (מתעטין וסולכים כקדמות דס' פתח) וזה אומר מעלין בקודש ואין מורידין. מצו' הדלקת' משתשקע החמה עד שתכלה רגל מן השוק, ומצוה להניחה על פתח ביתו מבחוץ ואם היה דר בעליה מניחה בחלון הסמוכה לרשות הרבים ואם מתירא מן הלצי' מניח' על פתח ביתו מבפנים ובשעת הסכנ' מניחה על שלחנו ודיו:

סליק פרק השיעי.

פרק עשירי

טבת בעשרים ושמונה בטבת יתיבא כנישתא על דינא, מפני שכשהיו צדוקין יושבין בסנהדרין שלהם וינאי מלך ושלמינין המלכה יושבת אצלו ולא אחד מישראל יושב עמה' חוץ משמעון בן שטח והיו שואלין תשובות והלכות ולא היו יודעין להביא ראי' מן התורה, אמר להם שמעון בן שטח כל מי שיודע להביא ראי' מן התורה יהא ראוי לישב בסנהדרין וכל מי שאינו יודע להביא ראי' מן התורה אינו ראוי לישב בסנהדרין, פעם אח' נפל דבר של מעשה בנייהן ולא היו יודעין להבי' ראי' מן התורה חוץ מוזקן אח' שהיה מפטפ' כנגדו אמ' לו הן לי זמן ולמחר אני משיבך נתן לו זמן הלך וישב לו בני לבין עצמו וכיון שראה שלא היה יודע להבי' ראי' מן התורה למחר נתבייש מלבו ומלישב בסנהדרין גדולה והעמיד שמעון בן שטח אחד מן התלמידים והושיבו במקומו, אמר להם אין פוחתין בסנהדרין של ע"א וכך היה עושה בכל יום ויום עד שנסתלקו כולם [א] וישבה סנהדרין על דעתה (ס"ח על דעתו) ובאותו היום שנסתלקה סנהדרין של צדוקין וישבה סנהדרין של ישראל עשאוהו י"ט: סליק פרק עשירי. [א]

שבת

פי' מהר"א

יון בני חטונאחי נכנסו וז' ספרים של צדוק' נחופים צעץ וזהם מדליקין את הנרות, ר"ל כיון שהם נחופים צעץ ח"כ הם פשוטי כלי עץ ופשוטי כלי עץ אינו נטווא וזה' הדליקו את הנרות, ועיין בלבוש ח"ח שנתריך צענין זה צענין הדלק' הנטווא' צחותו זמן לכן אונר ספוס צעץ וק"ל:

פ"י [א] ויסבה סנהדרין על דעתה. כ"ל להג' על דעתו ר"ל על דעתו של שמעון בן שט' כו"ס לעיל וסוסיצו צוקונו, ולקיי' גרסת הספר

פרק אחד עשר

שבת [א] בעינים י"ט דלא למספד, ולמה שנינו זה מזה אלא שבראשון מה הורדום וכו' (ס"ח וזזה) מה ינאי המלך, ששמת' הוא לפני המקו' כשהרשעים מסתלקין מן העולם. אמרו כשהלה ינאי המלך שלח והפס שבעים זקנים מזופני ישראל נטלן והבשן בבית האסורין אמר לו לשר בית האסורין אם מתי הרוג את חוקנים הללו, ועוד שישראל שמחים לו [ב] ידו על רבותם, אמרו אשה טובה היתה לו לינאי המלך ושלמינון שמה וכשמת סלקה טבעהו מעל ידו ושלחה לבית שר האסורין, אמרה לו [ג] רבך בחלום התיר אותן חוקנים היתהו והלכו להם לבתיהם ואח"כ אמרו מה ינאי המלך, ואותו הו' שמת ינאי המלך עשאוהו י"ט: כל הכתוב במגילת תענית דלא למספד מתענין לאחריו ואין מהענין לפניו רבי יוסי אומר לא לפניו ולא לאחריו, וכל שאין כתוב בו דלא למספד אלא דלא להתענות לחוד מהענין לפניו ולאחריו ר' יוסי אומר לאהרין אבל לא לפניו. אבל בימים טובים ובראשי הדשני מזה לפניו ולאחריו, ולמה באלו אסרו ובאלו התירו אלא אלו דברי תורה ואין דברי תורה צריכין חיזוק ואלו דברי סופרים וד"ס צריכין חיזוק. ר' יוסי בן הוסא אומר משום ר"י הגלילי כל הנשבע להתעני' בע"ש ובערבי י"ט הרי זו שבועה שוא שמקצ' ע"ש כשבת ומקצת עו"ט כו"ט: בעשרי' וחרין ביה בטלת עבודהא דאמר סנאה לההא להיכל' דלא למספד

פי' מדר"א

הספר נ"ל שהוא על דעת' של שלמיני' הולכ' כו"ט אח"כ אומר אסם עוב' הית' לינאי' הולך' סקאי' על הסנהדרין: [א] צטניס צטצט. פי' צטני' פעמי' צטצט הוא י"ט: שצראשון ונת סודו', לריך לוור שני הורדום היו דלעיל פרק ט' אור צז' צכסליו ונת הורדום כו' ופ"ס וזכ' דלעיל אור סונא חכמים וכתב צצכרון רועי שהורדו' היה אורב. את חכמים צ"ס וצ"ס וכן חכמים חכמים אך ודוח רעות חסות סיה צו וכאן לא כתב הורדו' סונא חכמים א"כ ע"כ וזכת וזזה דצ' הורדום היו: [ב] ידו על לבותם. פי' שלח יהיה להם שמחה על שיראו ונפלתו ויסייה להם לער על נייחת רבותם: [ג] רצך צחלוס כתיב אותם חוקנים. פי' התיב איתו הגזרם שגזר עליך לכעית חוקני', וצכרון כווי כתב קודם עותו אמרה לו חשפו אל ניי אשא עיני חסדיך, ואתם עשית דעות לפרושי'

עשאוהו יום טוב: בעשרים וחמניא ביה אינטול אנטיזכס מלכא
 מן ירושלים מפני שהיה מצר לבני ירושלים ובא להחריב את
 ירושלים ולהחריב את כל היהודים ולא היו ישראל יכולין לצאת
 ולבא בזום אלא בלילה ושמע שמועות רעות והלך לו ונפל במקומו
 ואותו היום שנמלואו משם עשאוהו י"ט: סלק פרק אחד עשר

פרק שנים עשר

אדר בחמני' ותשעה באדר [א] יום תרועת מיטרא [ב] ואם
 התריעו בראשון למה התריעו בשני אלא ראשון משנה
 זו ושני משנה אחרת, ולא כל הכתוב במגילה הזאת ראשון הוא
 ראשון שני הוא שני שלישי הוא שלישי אלא תפסו להם חודש
 ראשון וכל שיש בו: בחרין עשר בי' יום טוריינום שתפס את
 [ג] לוליינום ואת פפוס אחיו [ד] בלודקיא אמר אם מעמו של
 חנני' מישאל ועזרי' אתם יבוא אלקיב' ויציל אתכם כדרך שהציל
 לחנני' מו"ע מיד נבוכדנצר אמרו לו חמו"ע צדיקי' כשרין היו
 ונ"נ מלך הגוף הו' וראוי לעשות גם על זה אהה מלך רשע
 אהה ואין ראוי לעשות גם על יודך ואנו חייבין מיתה ואם אין
 אהה הורגינו הרבה הורגים יש למקום הרבה דובים הרבה אריות
 הרב' נחשים הרבה עקרבים שיפגעו בנו [ה] ואם אהה הורגינו
 עתיד הקב"ה לתבוע רמנו מידך אמרו לא נסע משם עד שבא'
 עליו

פי' מהר"א

[א] יום תרועת נטרא. לירד נטר צוננו: [ב] ואם התריעו
 בראשון למה התריעו צנ'. למה צ' פעמים קס"ד שהיו מתריעין
 שני פעמים על שנה זו ונשני לא על שנה אחת אלא ראשון ושנים
 זו ושני ושנים אחת לכן אמר ולא כל סתו צונגילה הזאת ראשון
 הוא ראשון כו' דלא היו מתריעין שני פעמים על ענין אחת על
 שנה זו אלא השני' על שנה אחת' ואל' אין טיך לומר צנ' ראשון
 ושני אלא תפסו להם חודש ראשון וכל שיש בו. דסיינו אם היתם
 שנים ועוצרת ח' ראשון ושנים זו פי' אדר ראשון ושני' זו ושני
 זו אדר שני ושנים אחת: [ג] את לוליינום ואת פפוס אחיו. פתש"י
 לדיקים גמורים היו: [ד] בלודקיא. היא לוד והיינו לאמריקן בכל
 דוכתא סרוגי לוד אין כל צרי' יכולה לעמוד צונחילתן צגן ערך
 וי"א שנהרגו על צחו של מלך שנמלאת סרוג' ואנרו סיסודי' סרוג'
 וענדרו אלו ופדו את יסבאל ואנרו אנו סרוג' וסרוג' הנלך לאלגו
 צלצל עכ"ל רש"י: [ה] ואם אהה הורגינו. גם גרים סמי' אלא לא

עליו [ו] דיופלה של חומי ופצעו את מוחו בגזירין [ז] ובקעתה:
 בתליסר ב' יום נקנור אמרו נקנור אחד מאפרכי של מלכי יוונים
 ה' עובר לאכסנדריא שבכל יום ויום ה' מניף ידו כנגד ירושלים וכנגד
 בית המקדש ומחרף ומגדף ומנעץ ואומר מתי יפלו בידי זאהרום
 את המגדל הזה וכשגברה מלכות בית חשמונאי ונצחום נכנכו
 לחיילות שלו והיו הורגין עד שהגיעו לקרוכין שלו וחתכו את
 ראשו וקצו בהונות ידיו ורגליו ותלאוהו נגד ירושלים וכתבו מלמטה
 הפה שדבר כגאווה וידים שהיו מניפות נגד יהודה וירושלי ועל
 ב"ה נקמה זו תעשה בהם וכאוחו היום שעשו לו כך עשאוהו י"ט:
בארבעה עשר ביה ובחמשה עשר ביה ימי פוריא אינון דלא
 למספד ימים שנעשו בהם ניסים לישראל על ידי

מרדכי ואסתר ועשאום ימים טובים. אמר רבי יהושע בן קרחה
 מיום שמת משה לא עמד נביא וחידש מצות לישראל חוץ
 ממצות פורים [ח] אלא שנאולת מצרים נוהגת ז' ימים וגאולת
 מרדכי ואסתר אינה נוהגת אלא יום אחד [ט] ד"א ומה גאולת
 מצרים שלא נגזרה גזירה אלא על הזכרים גאולת מרדכי ואסתר
 שנגזר גזירה על הזכרים ועל הנקיבות מנער ועד זקן טף ונשים
 ביום אחד עא"כו שאנו חייבין לעשו אותם י"ט בכל שנה ושנה:
 בשיתא עשר ביה שרין למבני שור ירושלים דלא למספד מפני
 שסתרוהו אויבים וכשהתחילו לבנותו אותה היום עשאוהו י"ט ששמח'
 היא לפני המקום שירושלים נבנית שנא' כה אמר ה' שבתאי אל
 ציון ושכנתי בחוך ירושלים ונקראה ירושלים עיר האמ' הר ה'
 צבאות הר הקודש ואומר (זכריס ח) שבתאי לירושלים ברחמים ביתי
 יבנה בה נאם ה' וגו' ואומר (יסעיס נוס) הוא יבנה עירי וגלותי
 ישלח לא במחיר ולא בשוחד אמר ה' צבאות: בשבעה עשר ביה
 קמו עממיא על פליטות כפריא במדינות בליקות ובית זבדאי והיה
 פורקן לבית ישראל שכשירד ינאי המלך להרוג את החכמים
 ברחו מלפניו והלכו להם לסוריא ושרו במדינו' קוסליקום ונכנסו
 האויבים

פ' מדר"א

מסכנו סקצ"ה צידך אלף טעתי לספרע דמינו נידך לעפי"כ סכנו
 וכו': [ו] דיופלה של רוני. מפרט"י סני סריס וכן מטרפולין כל
 מלכיס לסון סריס: [ז] וצנקעת. זה עלים גדולי': [ח] אלף סגולת
 מלכיס נוהגת שצעה. לעפי"י סמידטו אותו לעפי"כ יש חילוק צינו
 וצין גאולת מלכיס שזה נוהגת שצעה וזה נוהגת יום אחד: [ט] ד"א
 ומס גאולת מלכיס וכו'. כלומר אלף מדטו [ק] מגאולת מלכיס למדו

האויבים עליהם שבאוהו מקים וצמו עליהם להרגם והועו בהם
 וע' גרולה והכו בהם מכה רבה והשאירו בהם פליטה והלכו
 להם לבית זברה וישבו שם עת שחשכה ברחו משם. ד' יהודא
 אומר סוס קשור היה להם וכל מי שהוא רואה אותו כסדומה
 שאין שם יהודי וישבו להם וע' שחשכה וברחו להם וברחו
 היום שברחו משם עשאוהו י"ט: רבי חידקא אומר זום שבקשו
 אויבים להרוג חכמי ישראל עלה הים והשחת שליש בישוב: בעשרים
 ביה צמאו עמא למטרא ונתת להן מפני שהיה רעבון ובצורת
 בא"י ג' שנים זו אחר זו והתפללו ולא ירדו גשמים וכיון שראו
 שיצא רוב אדרה ולא ירדו גשמים הלכו להם אצל חוני המעגל
 אמרו לו התפלל שירד גשמים אמר להם [ו] צאו והכניסו חנורי
 פסחים בשבילי שלא ימקו התפלל ולא ירדו גשמים [יא] עג
 עוגה ועמד בחוכה כדרך שעשה חבקוק שנאמר על משמרת
 אעמדה ואחיצבה על מצור ואצפת לראות מה ידבר בי ומה
 אשוב על תוכחתי אמה רבש"ע בניך שמו פניהם עלי שאני
 כבן בית לפנך נשבע אני בשמך הגדול שאיני זו מכאן עד
 שתרחם עלי בניך התחילו הגשמים יורדן טיפין טיפין אמרו לו
 (רבש"ע) ראינוך ולא נמות כסבורין אנו לומר אין הגשמים הללו
 אלא להחור שביעתך אמר להם בני אל תמותו אמר רבש"ע
 לא כך שאלתי אלא גשמי בורות שחין ומערות התחילו הגשמים
 יורדן כמלא פי חביות ושערו חכמים טפה אחת לוג אמרו לו
 ראינוך ולא נמות כסבורין אנו לומר אין הגשמים הללו באים
 אלא להחריב את העולם כולו אמר להם בני אל תמותו אמר
 רבש"ע לא כך שאלתי אלא גשמי הצון וברכה וירדו כחקן

חס חשי חשמים: חושבן י' חס חשמים י' חושבן י' ע' חושבן
 חס חושבן חושבן חושבן חושבן חושבן חושבן חושבן חושבן חושבן
פ"י מהר"א
 ק"ר לעשותו י"ע: [ו] לאו וסכניסו תנורי פסקי: ססס צחירות וסל
 ססס ונטלעלין אותם סלס ינוקו סגשניים וצירוסלני סני ע"ז סדס
 סמסס ערס פסחים סוס גס סנכ סס עיקר סתפלה סיס סירדו
 סשניים צעונתן וכך סיס סס צסדיס ונתפלל ולא ירדו גשמים ס"ר
 יוסס צי סל צוק סלסל צל צעגוס: [יא] עג עוג' ספס צור עגגול
 צנו עוגס ססיל עגולה: [יב] סננו. לו רצס"ע סלינוך ולס ננות.
 סס 79 כ"ג גרס: סננו לר' תלמידו ב' סלינוך: ולס ננות וסכס"י
 סרסס סוסך ולס ננות צניחות ססתל סלס ננות צרעצ גפסי עליס
 סגשמים עכ"ל וס"כ וסלס: סגרוס: סכס ג"כ סננו לו ססס סנו
 צסנוך וס"ל יס: ל'ס צ' סלס סלנו סננו. לסוני סנעגל זס דכך

עד שעלו ישראל מירושלים להר הבית מפני רוב הגשמים אמרו
 לו כשם שהתפלל עליהם שירדו כך התפלל עליהם שלא ירדו
 וילכו להם, אמר להם אין מתפללין על רוב הגשמים אלא לכו
 והביאו לי פר הודיות הלכו והביאו לו פר הודיות סמך שתי
 ידיו עליו והתפלל ואמר רבש"ע ראה עמך ישראל ונחלתך אשר
 הוצאת בכחך חגרוך ובורעך הנטויה שאין יכולין לעמוד לא ברוב
 כעסך ולא ברוב טובך כעסת עליהם אין יכולין לעמוד השפעת
 עליהם טובך אין יכולין לעמוד יה"ר מלפניך שיהא הוח, מד
 נשבת הרוח ונתפורו העבים זורחה החמה ונתנגבה הארץ וצאו
 הכל לשדה וראו את המדבר שהוא מלא כמהין ופטריות, שלח
 לו שמעון בן שטח אלמלא חוני המעגל אתה גזרתי עליך נדוי
 [יב] אלו היה שנים כשני אליהו [יד] לא נמצא שם שמים
 מתחלל על ירך אבל מה אעשה שאתה מתחטא לפני המקום
 בבן שהוא [טו] מתחטא על אביו ועושה לו רצונו אוסר לו הביא
 לי חמין והביא לו הביא לו צונן והביא לו תן לי אגוזים ונתן
 לו תן לי רמוני ונתן לו תן לי אפרסקין ונתן לו עליך הכתוב
 אומר (נשלי כח) ישמח אביך ואמר וחגל וולדתך ואותו היום
 עשאוהו י"ט, לפי שאין הגשמים יורדן אלא בזכותן של ישראל
 שנא'

פי' מהר"א

צקסה לאל טיראו אותו לחוני המעגל ולא ימותו [ג] אלו היו
 שנים כשני אליהו. גזירת עניית גשמים ונשתח של גשמים צידו
 של אליהו: [יד] לא נמצא ש"ס ונתחלל. צתני' סאלי' נשבע תי' ה'
 חס יסי' סגני' סאלס על ונטר כי חס לפי דברי וחתה נשבע סאין
 חס זז עד טירדו גשמים נמצא ש"ס ונתחלל על ירך דזם חס זס
 צא לדי טצונו' סוא וסס צירושלנוי נסיים לא נמצאת נביח' חס
 סרצים לדי טילול ססס סכל סנציח חס סרצים לדי טילול ססס
 לריך נידוי וכו' וסני' לו וסין סקצ"ס ונצטל גזירתו נפני גזירתו
 סל לדיק סנור לו סן סקצ"ס ונצטל גזירתו נפני גזירתו סל לדיק
 וסין סקצ"ס ונצטל גזירתו סל לדי' נפני גזירתו סל לדיק סצירו
 ונפני' סס צפירו' על ירושלנוי צתני' צסלנוח סקצ"ס ונצטל גזירתו
 נפני גזירת סלדיק וס"כ זס ניחא לוונר לך תירוץ סלס סיס טילול
 ססס חע"ס ססיס נשבע לסעני' סגסני' חעס"כ סלדיק יכול לצטל
 חותו, חצל לצטל גזירות סלדיק חסר נפני גזירת לדיק סצירו זס
 חינו דסח ססס חלי' חשצצו לסיסך וס"כ חין יצטל גזירת לדיק חסר
 נפני לדיק סצירו נפני חולנוי סאי נסאי עכ"ל: [טו] ונתחטא. חסן

שנאמ' (דברים כה) יפתח ה' לך את אוצרו הטוב לך בזכותך
 ובך הדבר הלוי ואומר (צדקת יצ) ונברכו בך כל משפחת
 האדמה (ובזרעך) בך בזכותך הגשמים יורדין והטלים יורדין בזכותך
 ואומר ונחתי גשמים בעהם. [טז] ומעשה שנהענו בימי שמואל
 הקטן וירדו להם גשמים קודם הנץ (ס"א חמה) כסבורין העם
 לומר ששבח של צבור הוא אמר להם אמשול לכם משל למה"ד
 לעבד שבקש פרס מרבו א"ל חנו לו ואל אשמע קולו. שוב
 שמואל הקטן גור הענייה וירדו להם גשמים אחר שקיעת
 החמה כסבורין העם לומר [יז] שבח להם א"ל הרי (הוא) [אתם]
 דומים למלך שכעס על בנו אמר לאפטרופוס שלו אל תהן
 פרנסתו [יח] עד שיבכה [יט] ויחנן לפני:

בעשרים

פי' מהר"א

חטא כלומר הוא הולך וחוטא: [טז] ונעשה שנתענו ציני שמואל
 הקטן וכו'. חסרון יש כאן ול"ל כונו שהגהתי וכן הוא בספ"ג
 דתעני', וקלת קשה הא זה נעש' לכתור דלעיל אור שעתאורו י"ט
 על שניעת התפילה של חוני הנועגל ואח"כ אור צנועס' ז' זהו סימן
 דע שלח נתן פרכסתו אלף עד שיצכה ויתחנן לפניו ואין לך ער
 גדול וזה שהיו רעבון וצלות ג' שנים ולא נענו עד שחוני הנועגל
 עג עוגה ועמד בתוכה, וי"ל דמסוס זה עשו י"ט שאס לא היה
 חוני הנועגל שהתפלל עליהם היו ותי' צרעז כונו שא"י צונס' תענית
 ששלחו לו ונלשכת הגזי' יונלע אי נקי דור שלח הי' נקי ויילטתו
 בתפלתך וכן ופרש"י שם צהדיא והגשמי' אין יורדין אלף צכותן
 של ישראל פי' כשהם זוכין כו"ש אס צחוקתי תלכו ונתתי גשמיכם
 צעתם ואין לריכין אחס לצעוק וללער עלמייכם אלף ניד אני גותן
 לכם גשמים וע"ז וייתי ראי' ונועס' שמואל הקטן שאעפ"י שנענו
 קודם הנץ חמה וסבורין היו שוקויים צהס טרס יקראו ואני חענה
 אעפ"כ ח"ל שמואל אמשול לכם משל לעצד שבקש פרס ורצו כו' וצנועס
 ז' ח"ל אמשול בנולך שכעס על צנו וכו', וכאן שלח נענו בתפילת' ג'
 שנים שנלטר עליהם חוני הנועגל כ"כ ח"כ צום נורכ שלח הי' להם
 זכות ורחמי' היו לנות צרעז ואעפ"כ עש' להם הקצ"ה נס גדול
 והגיל אחס הקצ"ה וננות לחיי' לכן צשציל זה עשו י"ט כונו יליח
 ונלרס ושאר נסים כיוולא צו וק"ל: [יז] שצח הוא להם. שעדיין לא
 קראו ונענו: [יח] עד שיצכה. שם גרס עד שיתחנן וילטרע והיא
 היא: [יט] ויתחנן לפני. שם צגנו' וסיים ושמואל הקטן שצח של
 ליצור היכא דוני אור נשיצ הכוח ונשיצ זיקא אנו' מוריד הגש' ואחא

ויטרא

בעשרים וחמניא כי' אתא בשורתא טבתא ליהודאי [כ] דלא יעידון
 מפחגמי אורייתא דלא למספד, מפני שגזרו מלכי יון על ישראל
 שלא יתעסקו בתורה ושלא ימולו את בניהם ושלא ישמרו את השבת
 ויעבדו ע"א וברית כרותה לישראל שלא ימוש ס"ת מחוכם שנא'
 (דצ"ג ל"ג) כי לא תשכח מפני זרעו ואומר (ירמ' ל"ח) אם ימוש
 החוקים האלה מלפני (ישעי' נ"ט) ואני זאת בריתי אוחם וגו' מה
 עשה יהודה בן שמוע וחביריו עמדו והלכו אצל מטרונותא אחת
 שכל גדולי רומי מצויין אצלה ונטלו עצה ממנה אמרה להם
 באו [כא] והפגינו בלילה עמדו והפגינו בלילה אי שמים לא
 אחיכם אנחנו לא בני אב אחד אנחנו לא בני אם אחת אנחנו
 מה נשתנינו מכל אומה ולשון שאתם גזורים עלינו גזירות קשות
 ולא זוו משם עד שהתירו להם שלש מצות להמול את בניהם
 ולעסוק בתורה ולשמור את יום השבת ושלא יעבדו לע"א. אותו
 היום שהתירו להם ג' מצות הללו עשאוהו יום טוב: לכן כל
 אינש דאיתי עלוהי מן קדמת יאסר [כב] בצלו כיצד יחיד
 שקיבל עליו תענית להיות מתענה בשני ובחמישי הרי זה מתענה
 ומשלי' פגעו בו ימים טובים אלו הכתובין במגילת תענית הרי
 זה מפסיק. זה הכלל כל שנדרו קודם גזירתו הרי זה מתענה
 מפני נדרו ואם גזירתו קודם נדרו ידחה נדרו מפני גזירתו.
 ואין בין אדר ראשון לאדר השני אלא קריאת מגילה ושלוש
 מתנות לאביונים ר"ש בן גמליאל אומר כל מצו' שנוהגת באדר
 ראשון אינה נוהגת באדר שני חוץ מן ההספד ותענית שנוהגת
 זה כזה, וכותבין בשטר אדר ראשון אלא שכותבין תניין רבי
 יוסי אומר אין כותבין אלא תניין ר' יהודא אומר אדר השני
 נכתב. ומי כתב מגילת תענית סיעתו של ר' אליעזר בן חנני'
 בן חזקי' בן גוריון כתבו מגילת תענית ולמה כתבוה מפני שאין למודין
 בצרות ואין הצרות מצויות לבוא עליהם אבל בזמן הזה שהם
 למודים בצרות והצרות באות עליהם אם היו כל הימים דיו וכל
 האגמים

פי' מהר"א

מייטרא: [כ] דלא יעידון. שלא יסו לריכין ליצטל ונת"ת סגזר עליהם
 שלא יעסקו בתורה: [כא] ספגינו צליה. לעקו כך ונתרגמו צהלים
 כל לשון שועה ולעקס לשון פגיגה: [כב] צללו. ללותא, איכא דאמרי
 לשון נדר שקבל עליו להשתנות כמו סרימותי ידי אל ס' דנתרגמיין
 סרינת צללו ידי וסין ר' מודה עכ"ל רש"י:

בתשעה

האגמים קולמסים וכל בני אדם לבלרין אינם מספיקים לכתוב
הצרות הבאות עליהם בכל שנה ושנה. ד"א אן שוטה נפגע
ולא בשר המת מרגיש באזמל:

סליק פרק שנים עשר

מאמר האחרון

ואלו הימים שמתענין בהם מן התורה וכל המתענה בהם לא
יאכל ולא ישחה עד הערב. בא' בניסן מתו בניו של אהרן.
בי' בו מתה מרים הנביאה ונסתם הבאר. בכ"ו בו מת יהושע בן
נון. בי' באייר מת עלי הכהן ושני בניו ונשבה ארון הברית.
בכ"ט בו מת שמואל הנביא וספרו לו כל ישראל. בעשרים
ושלשה בסיון בטלו הביכורים מלעלות לירושלים בימי ירבעם
בן נבט. בכ"ה בו נהרג רשב"ג. ור' ישמעאל בן אלישע ור'
חנניא סגן הכהנים. בעשרים ושבעה בו נשרף ר"ח בן הרדיון
וס"ת עמו. בי"ז בחמוז נשתכרו הלוחות ובטל התמיד ושרף
אפוסטומוס את התורה והעמיד צלם בהיכל. בא' באב מת
אהרן כה"ג. בט' באב נגזר על אבותינו שלא יכנסו לארץ
וחרב הבית כראשונה ובשני' ונלכדה ביתר ונחרשה העיר.
בי"ח בו כבה נר המערבי בימי אחז. בי"ז (ס"א צצצעה צלול)
מתו מוציאי דיבת הארץ רעה במגפה. בג' בתשרי נהרג גדלי'
בן אחיקום בן שפן והיהודים אשר היו עמו במצפה. כה' בו
מתו עשרים אנשים מישראל ונחבש ר' עקיבא בן יוסף בבית
האסורין ומת. בשבעה (ס"א צצצעה) בו נגזר על אבותינו שימותו
בחרב וברעב מפני מעשה העגל (ס"א צצצעה צו ונתו עושי העגל*).
בששי במרחשון עורו את עיני צדקיהו מלך יהודה ושחטו בניו
לעיניו. בשבעה בכסליו שרף יהויקים את המגילה שכתב ברוך
בן נרי' מפי ירמיה. בח' בטבת נכתבה התורה יונת בימי תלמי
המלך והחושך בא לעולם שלשת ימים. [א] בחשעה בו לא
כתבו רבותינו על מה. בעשרה בו סמך מלך בבל את ידו על
ירושלים

פי' מהר"א

[א] צצצעה צצצת לא כתבו רבותינו על וס. וצכל צו ונסיים ונתל'
סקוד צו ציוס ונת עזרל סכסן ונחני' צן חכלי', וצספר קצלת
סרלצ"ד כתצ ר' סוואל סלוי נגיד סיה קרוצ לונלכות צלדוס וכ
ררי

* צד"א סגי' צצצעה צו נגזר על אבותינו סרצ ורעב, צעצעה צו נחכטר תעשה העגל.

ידושלי' להחריב'. בשמנה (ס"א צמנט') בשבת מתו הצדיקים שהיו
 בימי יהושע בן נון. בכ"ג בו נתקבצו כל ישראל על שבת בנימי'
 ועל פלגש בנבע' ועל צלם מיכה. בז' באדר מת מרע"ה. בט' בו
 גזרו תענית שנחלקו ב"ש וב"ה. אלו ימי התענית שקבלו עליהם
 ישראל מן התורה. ועוד גזרו רבותינו שיהו מתענין בב' ובה'
 מפני ג' דברים על חורבן הבית ועל התור' שנשרפה ועל חילול
 השם, ולעת' לבוא עתיד הקב"ה להפכם לששון ולשמחה שנא'
 (ירמ' ל"א) והפכתי אבלם לששון וניחמתים ושמחתים מיגונם*:
 סליקא לה מגלת תענית יוסף ה' ידו לגאול אותנו שנית.

פ' מהר"א

דברי המלכו' הסוף היה על פיו והמלך גדלו ועסה טוונות גדולות
 לישראל בספרד וצארץ ונערב וצאפריקה וצונארים ועד ישיב' צצל ועד
 עיר הקוד' כל צני התור' צארנות האלו והס' ונכסיו וקל' ספרים
 הרבה ונכתבי קודש והמנסה והתלמוד שגם הם ונכתבי קודש, וכל
 נני סה' רונה להיות תורתו אוננתו צכל ארץ ספרד וצארנות הס"ל
 היה מוליח עליהם ונמנו וסיה לו סופרים כותבי ונסנה ותלמו'
 ונותן צמנטה לתלמידים שלא היו יכולין לקנות ונלסה צין ציציצת
 ספרד צין צארנות שהזכרנו לעיל, ועוד היה ונספיק טון זית לצתי
 כנסיות מצירושלים צכל סנה וסנ' והרציץ תורה הרבה ונת צשיצה
 טוזה זקן לאחר שזכה לל' כתרים כתל תורה וכתל גדולה וכתל
 לוי' וכתל ס"ט ונע"ט על גציהם ונפטר צשנת ל' אלפים תתק"ז
 לפ"ק, ועמד על כנו ל' יהוסף סלוי צנו סנגיד ונכל ונדות הטונו'
 סהיה צאציו לא ססר לו אלל סלל סיה ענותן כאציו מפני סגדל
 צעוסר ולל נסח עול צנעוריו וגצה לצו עד להסחי' ויקנאו אותו
 סרני פלשתיס עד סנסרג ציוס סצת צט' צטצת סנת ל' אלפים
 סתל"ז הול וסקהל גראנטה, וכל סצלים וצארנות רחוקות לרשות
 תורתו וגדולתו ואצלו סולך צכל ונדינה ונדינה וצכל עיר ועיר,
 ונינוי רצותינו הקדמונים סכתצו ונגילת תענית גזרו סתענית צט'
 צטצת ולל ידעו על נס הול צכאן ידענו צרות הקודש ליוס זס
 עכ"ל: וס' יגדור סרנות ישראל וארמוון על ונפסו יסצ צ"צ אונן;

תם ונשלם פ' מהר"א

* צדפוס א"ד רחית סנסייס ונ"ת אר"ח אר"ח ח"ס ונרציס סלוס כו' עד יח"ע
 צסלוס, לתען לקיים צדצר טוזה. סת"ל:

חרושי מהר"א

על

רש"י ותוספת

דלא למוספד וכו'. כ"ל הגי' כמו שלפנינו הוא יותר נכון דצשתייהן
אלל תמיד ואלל חגא דשזועי' גרס דלא למוספד, לא כנו
דאי' צונחוח דף ס"ה ס"ו צחוס' וז"ל מריש ירחא דניסן ועד
תמיחא ציה איתוק' תמידא דלא למוספד כך הגירס' בכל הספרי',
וצקונטרס פירש הטעם דלא הויא שומה צשל עזרת כצשל תמיד
משום דצעלרת לא היתה שום ראייה לדצרי צייתוסין אלל צתמיד
היה קנת ראייה לדצרי צייתוסין וחרווייהו מפרש לקון ולהכי אסו'
אפי' למוספד, וצסוף סדר תעניו' כילד הגירס' להיפך איתוק' תמידא
די לא להתענא' צהון איתותצ חגא דשזועי' די לא למוספד, וגירסא
זו נכונה ונדפריך התם ל"ל לזינור עד סוף מועדא כינא עד מועדא
ומועד גופיה י"ט הוא ומשני לא נלרכה אלל לאסור יום שלאחריו
כנאן כר' יוסי דאמר צין לפניו וצין לאחריו אסו', ואי כגירס'
דשמעתא דגרסי חגא דשזועי' דלא להתענא' א"כ אפילו לרבי
יוסי לא אהיא דצהא כ"ע מודו דלאחריו מותר דתן התם כל הכתו'
צמגילת תענית דלא למוספד לפניו הוא אסור ולאחריו הוא מותר ר'
יוסי דאמר לפניו ולאחריו הוא אסור דלא להתענא' לפניו ולאחריו
הוא מותר ר' יוסי דאמר לפניו אסור ולאחריו מותר אלל אי גרס
חגא דשזועי' דלא למוספד אחי שפיר כר' יוסי דאמר דלא למוספד
צין לפניו וצין לאחריו הוא אסו'. ונייהו קנת קשה לגירס' זו דפריך
התם לנה לי לזינור מריש ירחא דניסן כינא ונחרי צניסן ור"ס
גופיה י"ט אור רצא לא נלרכ' אלל לאסור יום שלפניו, והסת' הוי
לי' לזינור' עלה כנאן כר' יוסי כדפרי' צתר הכי ושנא נטר עד לצסוף
ואכולי מילת' קאפרי' ואית ספרי' דגריס צחרווייהו דלא למוספד עכ"ל.
וא"כ כ"ל דיותר טוב הוא לגרוס צשתייהן דלא למוספ' כמו שאי'
לפנינו ונגרוס אלל חגא דשזועי' דלא למוספ' ואלל תמיד דלא
להתענא'. דא"כ קשה לנה לא וקשה קודם לכן כנאן כר' יוסי
ומה שמתרץ התוספו' שנא נטר עד לצסוף זה שניא דתיקא דיותר
טוב הוה ליה להקשות ארישא כנאן כר' יוסי ויכול להקשות לפ"ז
אי הכי כר' יוסי וזקנייה לה לנה אור מראש מודש כדי לאסור
יונא דכ"ט דלדר דהוא יונא דקנא דאיתוק' תמידא הא יונא
דצתר תמיחא ועשרי' הוא ותמיחא ועשרים הוא י"ט ור' יוסי סבר

דאף

לחף יום שלאחריו הוא חסור חבל אם הוא נטר עד לצקוף ונקשה
 ח"כ ח"ה זה אין שייך על הסיפא חלל האיד טזקת לרצק ועזדת
 כר' יוסי וח"כ אין שייך לוונר ח"כ ח"ה, חבל אי גרסינן צשתייהן
 דלל לונקספד חתי שפיר דלל נקשי ארישא חתמיד כלום ונשום לחף
 חכני' מודו לר' יוסי דלפניו חסור צונקס שחמרו דלל לונקספד
 חבל חסיפא מוכח שפיר לחתיא כר' יוסי ולא כר' גאיר דאלו לר'
 גאיר לחסריו הוא מותר וח"כ רישא צוודאי ג"כ כר' יוסי לצוודאי
 אין לוונ' רישא חתיא כר' גאיר וסיפא כר' יוסי לכן פריך שפיר
 כנאן כר' יוסי וטזקת רצקן וחתי שפיר לשון ח"ה דמוכח עכשיו
 ונקיפא דכול' שיטה חלל כר' יוסי לונה חונר ור"ח כדי לחסור
 יונא דכ"ט דלדך ה' צללו הכי הוא חסור דיום צתר כ"ח הוא,
 וגם לפי דברי תוספות עלנאם ונשמע שהוא דחוק שאמרו צלשון שונא
 נטר עד לצקוף ולא אמרו צלשון ודאי וי"ל דנטר עד לצקוף חלל ונשום
 שסוף דחוק לוונר שהמתין אם יכול להקשות מרישא צונקומו כדלמנן.
ואין להקשות לפ"ז דגרים צשתייהן דלל לונקספד וח"כ לר' יוסי
 יום האחרון ג"כ חסור וח"כ לונה חונר ור"ח ניסן ועד חנוניא
 ציה איתוק' חנוני' הל"ל עד שצעה ציה וחנוניא חנוניא חסור ונשו'
 יום האחרון כנו שפירש רש"י על חגא דשזועיא עיין צמונך, ואין
 לוונר דילונא צחנת חונר עד חנוניא ולא עד צכלל ויום חנוניא
 גופא חסור ונשום דהוא יום אחרון דזה אינו לפי הושמעו' של
 הונקסן שהקשה ל"ל לניונר וחנוניא ציה לינא ונחשע' ציה וחנוני'
 גופיה הוא חסור דהוא לי' יונא דאיתוק' חנוניא ציה וכו' הוא
 לפי זה דעד ולא עד צכלל ח"כ לא איתוק' חנוני' ציה וכך הל"ל דהא יונ'
 צתר דאיתוק' ציה חנוני' הוא חלל ע"כ ל"ל דעד ועד צכלל הוא לכן הקשה
 שפיר הא יונא דאיתוקס צי' חנוניא וח"כ הדרא קושי' לדוכת' לונה
 חונר עד חנוני' הול"ל עד שצע' וחנוניא גופי' חסור ונשום יום
 שלאחריו וי"ל דלל קשה ונידי דצחנת יכול לוונר דחנוני' גופיה הוא
 חסור ונשום יום שלאחריו חלל דניחא ליה לניונר דחסור ונשום
 יום דאיתוק' ציה חנוניא דיש צו חונרא יתירה דאפילו לונקספד
 כוני חסור חבל אם חונר דהוא חסור ונשום יום שלאחריו לא הוי
 חסור חלל צחני' והקפד שרי כדלמנן רב חשי צשומעת' גופיה כל
 שלאחריו צחניית הוא חסור חבל לונקספד שרי, וכן נה שהקשה
 צגמרא לונה לי ור"ח ר"ח גופה י"ט היינו ונשום דר"ח גופיה י"ט
 וח"כ צללו הכי הוא חסור צהספ' וצחניית וגם צמונך וקשה
 שפיר לינא ונחשעה ציה וחנוני' גופיה חסור ונשום דהוא ליה יונא
 דאיתוקים ציה חנוניא וחסור צהספד, ונה שהקשה רש"י צמונך
 אכתי

אכתי לינא ונתשעה ואפילו אם אירע ויילתא דצטלי' אכתי הוה
 אסור תנניא גופי' משום קנא יומא דחג שזועיא דהוה יום שלפניו
 עכ"ל ונאי הקשה דלדבדב יתח עוז לומר שאסור משום י"ט גופא
 דאיתותא חגא דשזועיא ונלוור שאסור משום יום שלפניו ונטעם
 שאמרנו ד"ל משום דרש"י אזיל לטעמיה דגרס אלל חגא דשזועיא דלא
 להשתעא ווא"כ ונטעם דווקא דלא להשתעא זהו הוהיל דקרי ליה
 י"ט אזל למספד זהו שרי וא"כ ונקשה שפיר הוה יום שלפניו נני'
 חד דינא הוה כ"ל פשוט.

ובאמת תנניה לי על רש"י ז"ל דאעפ"י שחד דינא הוה אפילו
 הכי ניה' להו לומר שאסור משום דאיתותא חגא דשזועיא
 צעלמו ונלוור שהוה קנא יומא דהוה יום שלפניו מאחר דאין לן נפקותא
 לענין דינא דאלת"ה קשה למה ליה להתקטן להקשות ליו' ונתשע'
 זיה ותנניא גופיה הוה אסור משו' יומא דאתוק' זיה תניד' הל"כ
 דקילור ליו' ונתשעה ווא"כ גופיה אסור משום יום שלפניו ורש"י
 ונקשה זה לפי האמת על התרין ואפילו אם אירע כו' אזל חגי
 ונקשה על התקטן ודוק היטיב דלא שיק תירוץ של רש"י, אלא
 ע"כ דצנוקוס דחד דינא הוה יתח עוז לומר שאסור הוה משום
 עיקר דהיינו י"ט גופי' ולא משום טעם דהיינו יום שלפניו ויום
 שלאחריו לכך ונקשה דהוה יומא דאתוקס זיה תניד' וא"כ אף
 להספד הוה אסור ואלל חגא דשזועי' הוה רק לא להשתע' אזל
 להספ' הוה שרי וא"כ יש לן נפקותא גדול' לענין דינא וגם למעלה
 ונקשה ליונא עד מועד ומועד גופיה הוה י"ט וק התורה וגם מה
 שנקשה למעלה ליו' ונתרי צניסן ור"ח גופי' הוה י"ט ג"כ ר"ח
 גופיה הוה י"ט ונדאורייתא וא"כ פשיטא לפי גירס' רש"י שגרס אלל
 חגא דשזועיא דלא להשתעא ווא"כ למספד זהו שרי ונקש' שפי'
 ל"ל עד סוף מועד' ליונא עד מוע' ומועד' גופיה הוה י"ט ונדאוריית'
 וא"כ אף למספד הוה אסור יש לן נפקות' גדול' לענין דינא וכך
 מה שהקשה ר"ח גופיה הוה י"ט וא"כ אף להספד הוה אסור ולפי
 דברי תוספות שגורסים אלל תניד' דלא להשתעא' א"כ יש נפקותא
 גדול' לענין דינא ואף לפי גירסת התוספות שלטו שגורסי' אלל חגא
 דשזועי' דלא למספד ליכא נפקו' לן לענין דינא חפי' הכי פריך
 שפי' למה לי עד סוף מועד' הוה מועד' צלל זהו' י"ט ונדאוריית'
 וא"כ למה למידוש הסכמים אלל מה שנקשה רש"י ליונא ונתשע'
 זיה ותנניא גופיה הוה אסור משום יום שלפניו וליכא לן נפקותא
 לענין דינא יתח עוז לומר שאסור משום עיקר מלוור שאסור
 משום אסור הטעם ומה שהקשה רש"י דכהאי גוונא ונתחן לקמן

ציוס טורינו' אינו דומה זה לזה דשם אנו' כי הא דרז נחמן גזר
 תענית' צתריסקר אונרו לי' דצקן יום טורינוס הוא אונר להו יום
 טורינוס גופי' צטוליה צטליה וכו' ופריך ותיפוק ליה דהוה יום
 שלפניו וכו' וא"כ שם יש לך נפקות' גדול' לענין דינא דהוא גזר
 יום תעני' ואונרו ליה דצקן יום טורינוס ולכל הפחות הוא אקור
 הוא להתענות צו והסי' הוא להון טורינוס גופיה צטוליה צטליה
 וא"כ הוא נותר להתענות צו ופריך ותיפוק ליה דהוה יום שלפני
 נקנו' וא"כ הו' אסו' להתענו', יש לך נפקותא גדול לענין דינא דאף
 לפי דצרי רצ אשי שאמר כל שלאחריו צתענית הוא אקור אצל
 להספיד צקן טרי וכן יום שלפניו ו"ו כ"ע נודו צתענית הוא אקור
 אצל צכאן סס שזין לענין דינא יותר טוב שאקור נשום עיקר
 ולא נשום אקור הטפל. וזה ל"ל צרו' להמעין היטי' צשועתת'
 צתעני' ד"י"ח וכן נזכר נחוד הירושלמי של נוסכת תענית ומגילה וע"ס.
וגם אף לרש"י שגר' אלל תמיד ללא למוספד ואלל חגא דשזועיא
 ללא להתענא הוא דצר תמוה נאוד דא"כ הדרא קוטיא לדוכתי,
 סל"ל מתעני' ועד מועד ומועד גופיה הוא י"ט ולא שייך לניינר
 על זה תירוץ של רצ פפא לאקור יום שלאחריו דהא ר"י מוד'
 דיום שלאחריו הוא מותר.

וביותר תוה על רש"י לפי גירס' שלנו צנוסכ' תענית גרס רש"י
 איתוק' תמידא ללא למוספד איתות' חגא דשזועיא ללא
 להתענא וז"ל רש"י שם ה"ג איתוקים תמידא ללא למוספד
 גרסי' ולא גרסינן להתענא' כדנזכר צמונך דקתני לא נלרבה אלל
 לאקור את שלפניו ואי גרסינן ללא להתענא א"כ היינו ר' יוסי
 דאמר לפניו אקור והא ליכא לניינר דר"י היא דקא פריך כנאן
 כר' יוסי צתוני' וכלל דכרצקן פסיק' לי' עכ"ל וא"כ הרגיש רש"י
 צקוטיא של רישא דאיתוקס תמידא ולא הרגיש צסיפ' של חגא
 דשזועי' לפי גרסתו שגר' אלל חגא דשזועיא ללא להתענא' ואחתי'
 ללא כנאן אפי' ללא כר"י נשום דלר"י אלל חגא דשזועיא שהוה
 ללא להתענא' יום האחרון הו' נות' וזהו קט' להולמו על רש"י
 שגרם צנוסכת תענית כנו שגר' צנונחות פרק ר"י ודלא כג' התוס'
 שגורסיס צנוסכת תענית אלל תמיד ללא להתענא' ואלל חגא דשזועיא
 ללא למוספד דהא גי' התוספת הן לודקין יותר כדי לייסצ הסוגי'
 דשועתין, ואפשר לייס' דרש"י היה לו גרסא ג"כ צתענית אלל חגא
 דשזועי' ללא למוספד ואלל תמיד ג"כ ללא למוספד כנו שיש צגמר'
 שלנו דהוה הסכים צגירסא זו צתעני', אצל זה הוא דוחק גדול
 לוג' צנונחות הסכים צגירסא אלל חגא דשזועיא ללא להתענא
 וצתענית

'בתענית הקמים ללא לנספ' שרש"י יחזור ונדעתו ונו"ם צוננות,
 אבל לייסב להיות הכל בצגנון אחד כ"ל לרש"י חזר זה לפי המסקנ'
 שנקשה כנאן כר"י צחוני' והאיך שצק' לרצקן ואם לפי' האנ' חני
 גור' ללא להעני' ולהורו' שאסור יום שלפניו ח"כ ע"כ הוא כר'
 יוסי ולא כרצקן וזה תינא דאיך שצקין לרצקן ועצדיקן כר"י אבל
 רב ורב פפא שמתרלים לאסור יום של אחריו הם קצרי הלכה כר'
 יוסי דנדקתם הצרייתא כוותיה דתקן ה' ימים האל' הכתובין צונגילת
 תענית לפניהם ולאחריהם אסורין וע"כ אחי' כר' יוסי וכפשוטו לא
 יכול להיות שכל הימים הכתובין צונגילת תענית חפי' ללא להענאה
 לפניהם ולאחריהם אסורין ח"כ לא אחי' ללא כנאן דהא ר' יוסי
 נודה שנוחר יום האחרון אלל ללא להענא' אללא עכ"ל דללדדיק
 קתני הימים האלה הכתובין צונגילת תענית לפניהם ולאחריהם אסורין
 דהיינו אלל חגא דשבויעא דכת' ללא להענאה וכיולא צזה דכתבי
 ציה ללא להענאה אסור לפניהם ולא לאחריהם' ואלל חמי' וכיו"ל
 צזה דכתבי צזה ללא לנספד אסור גם לאחריהם' וח"כ ע"כ הוא כר'
 יוסי ולא כרצקן דאי כרצקן לא מליקן צשו' וקום דאסור יום האחרון
 לכן הם גורסין צונתנית' אלל חמי' ללא להענאה ואלל חגא
 דשבויעי' ללא לנספד כדי שיהא כול' ונתניתא דת"ר כר"י, אבל רש"י
 קצר הלכה כרצקן ולכן גור' לפי האמת אלל חמי' ללא לנספד
 כדי לאוקוני' כרצקן ואלל חגא דשבויעי' ללא להענא', ועל הקוסי'
 שנקשה בגמרא למה חזר עד סוף מועדא ולא חזר עד מועד
 ומועד גופי' י"ע הו' נשו' זה אוקוני' לאסור' יום שלאחריו זהו רב
 ורב פפא דקצרו הלכה כר"י, אבל לרש"י יש תירוץ אח' ע"ז דאמר
 עד סוף מועד' ולא עד מועד' דהא כל"ז קש' על רש"י דדיי' צלסון
 צהון צהון והיינו ללא לנספד צהון ולא להענא' צהון לומר צהון
 צעלום ולא לפניהם ולאחריהם ח"כ למה חזר ונריש ירחא הא ר"ת
 גופיה י"ע הוא גם למה חזר אלל חגא דשבויעי' עד סוף מועדא
 למה עד מועד ומועד גופי' י"ע הוא היינו כל הקושיות של הבנ'
 אללא ע"כ ל"ל דחתי לאשמועינן חידוש גדול ללא כר' יוסי דאם
 חזר נשום ר"ת ור"ת גופי' י"ע הוא ה"א דמה שאמר צהון צהון
 להורות שאין אסור לפניהם ולאחריהם היינו נשום ר"ת ואלאוכייתא
 גם י"ע דאורייתא ואין לריך חיזוק כנו שחזר צגמרא צהדיא אבל
 אם הוא אסור ונדצקן שגריך חיזוק אסור' יום שלפניו ולאחריו כר'
 יוסי ולכן חזר וקן ריש ירחא דניסן גם עד סוף מועדא לומר
 שאעפ"י לאסור הוא ונדצקן אעפ"כ דווקא צהון הוא אסור ולא
 לפניו ולאחריו דרש"י ג' הוא חולק על ר' יוסי ועל רצקן ח"כ רש"י

דפוסק כחכמים ולא נדקדק הלשונות של צהון וסוצר דקדוק אחר
 דצטלמח צרישא אלל תנייד קשה למה אומר מריש ירחא הא ר"ח
 גופיה י"ט הוא אלל ע"כ ל"ל לחסו' יום שלפניו דלל הזכר צזה
 נייעוט אלל צסיפא אומר עד סוף וועדא אומר הלשון עד וועטע
 נייעוט עד סוף וועדא הוא אסור ולא יום שאחר וועד כר' יוסי
 דאמר יום שלאחריו. לכן אומר ג"כ עד סוף וועדא ולא עד וועד
 ומועד בכלל י"ט דה"א למה שנותר יו' שלאחריו ונשום דמועד גופא
 י"ט הוא ונדלורייתא ונדלורייתא אין לריך חזוק לכן אומר עד סוף
 וועדא דהיינו אסור נדרצנן ג"כ ואפילו הכי עד הוא נייעו' ולא
 יום שלאחריו כמו אליבי' דרעצ"ג וסיינו כרצנן, ודו"ק היטיב.

ולפי דברי התו' שגורסי' בתנייד דלל להטעמא' ואלל חגא דשצויעי'
 דלל לונספד לכאורה קשה איפכא נייסתצרה דנס של תנייד
 היה גדול ושל חגא דשצויעי' דאלל תנייד היה לצייתוסין קלת
 רחיה ואעפ"כ גלחוס הדין נותן דאפי' לונספד אסור ואלל חגא
 דשצויעי' לא היה לצייתוסין שום רחיה וא"כ אין חידוש כ"כ שגלחוס
 וא"כ הדין נותן רק דלל להטעמא' אלל לונספ' שרי כדנפס' רש"י
 צונחמות שם ונראה שהוספות סצרו דנס של חגא דשצויעי' היה
 גדול דלפי סצרתם היו ונקריצין עומר זימנין לאחר רגל כגון שחל
 פסק צא' צצצת וגם שתי לחם של עלרת היו ונקריצין אחר עלרת
 צעלרת של תורה לא היו ונקריצין רק צעלרת שלהם ועצר זוננו
 צטל קרצנו אלל קרצן תנייד היו ונקריצין צוננו רק הצייתוסין
 אוננו תעשה אפי' ציקיד לכן בתנייד לא להטעמא' אלל לונספד
 שרי ואלל חגא דשצויעי' אפילו לונספד הוא אסור:

אחד עשר וגו' וכתבו התוספות ורש"י פי' בפירוש החונש אין
 לך דרך קלר' נמורצ לקדש צרנע כדרך הר שעיר ואף הוא
 ונהלך אחד עשר יום ואחם הלכתם אותו צג' ימים שהרי צכ' אייר
 נסעו ונמורצ שנאמר ויהי צשנה השנית צחודש השני צעשרים
 צחודש בעלה העקן וגו' צכ"ט צסיון שלחו הנורגלים ונקדש
 צרנע לא ונהם שלשים יום שעשו צקצרות התאזה אכלו צשר
 חודש ימים ושצעה ימים שעשו צחלרות להסגרה של וורים נולא
 שצג' ימים הלכו כל אותו הדרך וכל כך היה השכינה ונחלצת
 צשצילכס לונהר ציאחכס לא"י וצשציל שקלקלתם הסיצ אחכס סצציות
 הר שעיר ונ' שנה עכ"ל. והשתא נראה דלהכי ניייתי האי קרא דאחד
 עשר יום דאם היה אזהצ ישראל למה אימרון ונ' שנה ולא הלליחו
 ללכת כמו שעשו צחותן ג' יוני' עכ"ל התוספות וצחמילה וצייל לשון
 רש"י של כאן וז"ל אחד עשר יום פי' צקונטרס שאם היה ונוליד את
 ישראל

ישראל דרך הר שעיר היו הולכים צ"ח יום לקדש שהיה סמוכה לארץ
 ואם הי' אוהבן לומר אימקן ואח"כ כתבו וצפי' החונט פירש"י כ"ל
 ונשנע ונלשנו שאמר והשתח נרא' דלסכי ונייתי וכו' ונשנע שסובל לטון
 הגו' דכאן שאנו' רבי יוחנן להזקן צ' פירושי' של רש"י הפי' דכאן
 והפירוש שפי' רש"י בחונט ח"כ קשה לומר ונפרש"י כאן פי' אחר וזה
 שלא פירש בפסוק דהא פירושו בחונט ג"כ סובל הפי' של הגו' דכאן.
ובאמת כ"ל לפרש דשני פירושים של רש"י דקנו יחדיו דבאמת
 בחונט ונפרש"י שהיה ונשה וזוכימן את ישראל אור להם
 אחד עשר יום וגו' ראו וזה גרמתיס אין דרך קלרה וכו' וא"כ ראו וזה
 גרמתיס לעומיכס בחטא שלכם אבל כאן היה ריב"ז דוחה להזקן דייחוי
 בעלנו' אם היה ונגלה לו האמת של פסוק שונסה הוכיחן שמתחיל' הלכו
 מהלך י"ח יום צג' ימים טוב לא היה יכול לוותר לו ריב"ז אם ונשה
 אוהבן ונשני וזה עכבן צמדצר ונ' שנה דלמא באמת ונשה היה אוהבן אך
 החטא שלהם גרם לעכב' צמדצר ונ' שנה לכן ונפרש"י כאן דלא גילה לו
 ריב"ז כלום שהלכו צג' ימים אלא אור להם קתם אחד עשר יום
 ומורכב דרך הר שעיר עד קדש צרנע שאם היה מוליך את ישראל דרך
 הר שעיר היו הולכים צ"ח יום לקדש שהיה סמוכה לא"י ואם ונשה
 אוהבן לומר אימקן ונ' שנה צמדצר וק"ל. וזה כ"ל פשוט:

ת"ל תספרו חנושים יום. כתבו תוספות שם וז"ל וא"ת והלא לא
 תספיקן אלא ונ"ט יום וי"ל שלא היה הכתוב לספור חנושים יום
 דה"ק קרא עד ונוחרת השבת השביעית שהוא יום חנושים תספרו. אי
 נמי חנושים יום אוהקרתם דבתרי' קאי וה"ק קרא עד ונוחרת השבת
 השביעית תספרו ולא עד בכלל כ' יום והקרתם ונחה חדשה עכ"ל,
 ונ"ל דלפי שני הפירושים של תוספות קשה לומר באמת לא אור הכתוב
 צמדצר עד ונוחרת השבת השביעית תספרו ונ"ט יום, אבל עכשיו שאמר
 תספרו חנושים יום לריבין אנהנו לקרם הנוקרא ולומר עד ונוחרת
 השבת השביעי' שהוא חנושי' יום תספרו, גם לפי הפירוש הצ' שנופרש
 חנושים יום אוהקרתם קאי כלומר וספרתם לכם ונוחרת השבת וגו'
 עד ונוחרת השבת השביעי' ועד ונוחרת השבת קאי על וספרתם ואח"כ
 אור חנושים יום והקרתם ג"כ קשה לומר אור שתי פעמים ספירה
 בפסוק ח'. אף לפי ריב"ז דאור אורה התורה פעם ח' שבע שבתות ופע'
 ח' חנושים יום להורות אם חל ט"ו להיות שבת ונחה שבע שבתות חל
 להיות' אחר שבת ונחה חנושים יום עדיין קשה לומר לא אור וספרתם
 לכם ונוחרת השבת שבע שבתות וגו' עד ונוחרת השבת השביעי' חנושי'
 יום ואנו ידענו שחנושי' יום קאי על וספרת' דתחיל' הכתוב גם לאציי
 קשה זה דאנו' ונורה לנוינני יונ' וננו' לנוינני שזועי קשה זה. ונ"ל לייש'
 אליצח

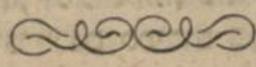
אליבא ריב"ז ור"י זר יהוד' דנשו' זה כתב' לנו התור' תספרו חנושים
 יום כדי לסתו' דצרי צייתוסין שאנרו אין עלרת אלח' לח' הסצ' וא"כ
 לפי דצריה' לריך להנחין זהבחת עונר חס חל פסח ציוס ד' או ציו'
 ה' עד לאחר שצת כדי שיהא עלר' ג"כ לח' שצת לכן אמרה תורה
 תספרו חנושי' יום להורו' לנו דחנושי' יום קאי על עלרת שהוא חנושי'
 והקרצתם דלפי דצרי צייתוסין יהי' לפענוי' יותר ונ' יו' ונחמת הסצ'
 שהוא י"ט של פסח כנו"ש ר"י זר"י בהדיח אלל חס היה אונר הפסוק
 כסדד וספרת' ונ"ט יו' ה"א כמו שנוקטה בגו' לקמן אי נדר"ז דילמא כחציי
 דאונר ננו' למוני יוני ונורה למוני שבועי לכך אונר הכתוב שלא כסדר
 תספרו חנושים דהיינו עלרת וצחונת זה ניותר דהספיר' אינו אלח' ונ"ט יום
 אלח' לונ' לעולם תספר' שיה' י"ט של עלרת רחוק ונ"ט של פסח צטוה
 ל' יום ולא פענוי' כ"א או כ"צ או כ"ג אלל לרצ' נר' לו דוחק קלת לוונר טפס
 זה וקילס תשובת ר' ישמעאל ור"י צן צתירה שלית להו פירכ' כלל וגם
 זהו טעמא של ר"י זר"י שאונר כל ספירות שחתה סופר יהי' צטוה לעול'
 חנושי' יום ודקדקו כנו"ש וזהו שאנו' בלשוננו ה"ה אונ' תספרו חנושי' יום כלו'
 ה' צאנו' לא אמרה התורה לספור אלח' ונ"ט יום אלח' ע"כ ל"ל כדאנו'
 חנושי' יום קאי על עלרת לונר שלעולם תספרו' חנושי' יום שיהא עלר'
 לעול' צטו' ואם כן ריב"ז ור"י זר"י קרוצים דצריהם להדדי אך ריב"ז
 לונר מדכתי' חנושים יום ונשנוע חס חל פסח להיות צחונע שבוע וזוה
 חנושי' יום שיהי' יום חנושים עלרת להוליא ודצרי צייתוסין' כחכ':

מה להלן רגל. כתבו תוס' וז"ל וזה להלן רגל וכו' ולדצריהם זיונין
 דהוה אחר הרגל כגון דחל פסח צ' צצ' עכ"ל, ולכאורה קשה
 צנאי קונפלגי רש"י ותוספו' רש"י אונר כגון שחל פסח צשני צצ' וא"כ
 העונר צ' צסוף הרגל ותוספו' אונרו ולדצריה' זיונין דהו' אחר הרגל
 כגון דחל פסח צ' צצת, ונ"ל האונת שונר אונר חדל ונר אונר חדל
 ולא פליגי שהתוספו' סוצרי' גם הפירוש של רש"י אך קש' להם דחס
 פירושו כפי' רש"י לחוד א"כ לונה אונר וזה להלן רגל ותחל' הרגל למה
 לא אונר וזה להלן תחלת הרגל אף כאן תחלת הרגל אלל לפי דצרי
 צייתוסין הוה צסוף רגל לכן ונפרשים התוספו' ולדצריהם זיונין דהוה
 אחר הרגל כגון דחל פסח צ' צצת לכן אונר שפיר וזה להלן רגל
 ותחלת הרגל וא"כ צשתיסן נסתרו דצרי הציייתוסין וזה להלן רגל ולפי
 דצריהן הוה אחר הרגל כגון דחל פסח צ' צצת וזה להלן תחל' הרגל
 ולפי דצריהן זיונין דהוי סוף הרגל כגון דחל פסח צ' צצת לכך
 אונר שפיר וזה להלן רגל ותחילת הרגל וכאן הוי זיונין אחר הרגל
 וזיונין סוף הרגל, וזה נלע"ד צרור:

השמטה

מחרושי הר"א למגילת העניות.

גרסי' בתענית (ל"א:) ארבע"ג לא היו י"ע לישראל כע"ו באז' כו'. ובגמ' אגרו
ע"ז כונה טעמים. יום שהותרו שבטים כו' יום שביטל הושע פרוקדחות כו'. ולכאורה
לכל הטעמים הוי ע"ו י"ע קודם בית שני. וקשה דאמאי לא חשיב לט"ו בשבט צמג"ה
דלא למוספד אז דלא להמענא' בתוך שאר צמג"ה. והי' אפשר לוותר דאפשר דקיס להו
לצמג"ה דט"ו דאסור היינו צו ציוס לחוד ולא לפניו ולאחריו. ואפשר דצמג"ה ר"י היא
דומי' דאמרינן קהם ק"ע ר"י וקתם ונתחיתין ר"ו וכו' ח"כ ה"כ אפשר דר"י הוא.
וכ"ו לכאורה מהא דננחות ק"ו דאגור רצח לכלהו איה פרכא לצר ור"י ור"כ ונכח
צמג"ה ר"י דווקא. דלכולהו מנאי תקשי הא דרצח קהם ולא יחורץ עדיין קושיית
הלדוקים ע"ש. ולר"י הא דכתוב צמג"ה דלא להמענא ג"כ לפניו עכ"פ אסור.
ונש"ה לא חשיב להא דט"ו בשבט. ואחר העיון ז"ל חדא דהא חשיב צמג"ה ר"ח
ושבת וי"ע דג"כ לפניו ולאחריו ונותרין דדברי תורה ח"ל חיזוק כדאמר קהם, ועוד
דנשמע דלא חתי הך צמג"ה כר"י דפריך הגמרא ד' י"ח כמאן כר"י ופי' רש"י בתנאי'
דלוקי צמג"ה כר"י ולא כר"ק. וכ"ו מהא דירושלמי פ"ק דמגילה שהצאחי לעיל
דקאמר עוריון לר"ו למה נקט לר"י אלעריך ע"ש. ור"ח דצמג"ה כר"י ליומא ח"כ
דל"א כר"ו ע"ש, ונראה לוותר בהפך צמג"ה כר"ק חתי מהגמרא שכתבתי והא
דננחות אפש' לו' דר"ו כריצ"ו קהם. ולדידי ח"ש ג"כ קהם דאפשר דפליג אהא
דאזיי קהם. ואזיי ק"ל כשאר מנאי קהם. ולדידהו שפיר ל"ל קראי להא דריצ"ו
וחתי לדאזיי. ומהשחא ח"ש הך דחגיגה י"ח דקאמר קהם ועוד וי"ש כו' ע"ש.
ור"כ ח"ש דלא חשיב הך דט"ו באז' דאפשר דקיס להו להצמג"ה דט"ו אסורין
לפניהם ולאחריהם ומכל הני טעמים דהגמ' ולר"א לא מלינו בכל צמג"ה דיהי' אסור
לפניו ולאחריו אף הא דלא למוספד כו' :

מגילת אנטיוכוס להנוכה.

ייד' כימי אנטיוכוס מלך יון מלך גדול וחזק הי' ותקיף בממשלתו
וכל המלכי' ישמעו לו: והוא כבש מדינות רבות ומלכים
חזקים והחריב טירותם והיכליהם שרף באש אנשיהם בבית
האסורים אסר: והוא בנה מדינה גדולה על חוף הים להיות
לו לבית מלכות ויקרא לה מדינת אנטוכיא על שמו: וגם
בנרים משנהו בנה מדינה לנגדה ויקרא לה בנרים על שמו
וכן שמוחן עד היום הזה: בשנת עשרים ושלוש שנים למלכו
היא שנת מאתים ושלוש עשרה שנים לבנין בית האלקים שם
פניו לעלות לירושלים: ויען ויאמר לשריו הלא ידעתם כי יש
עם היהודים אשר בירושלים כינינו: לאלהינו אינם מקריבין ודתינו
אינם עושים ודתי המלך עוזבים לעשות דתם: וגם הם מוחלים
ליום שברון המלכים והשלטונים ואומרי' מתי ימלוך עלינו מלכנו
וגשלוט בים וביבשה וכל העולם יתחן בדינו: אין כבוד למלכות
להניח אלה על פני הארמה: עתה בואו ונעלה עליהם ונבטל
מהם הכרית אשר כרת להם אלקיהם שבת ראש חדש ומילה:
וייטב הדבר בעיני שריו ובעיני כל חילו: באותה שעה קם
אנטיוכוס המלך וישלח את ניקנור משנהו בחיל גדול ועם רב
ויבא לעיר יהודא לירושלים: ויהרג בה הרג רב ויבן במה בבית
המקדש במקום אשר אמר אלקי ישראל לעבדיו הנביאים שם
אשכן שכינתי לעולם במקום ההוא שחטו את החזיר ויביאו את
דמו לעזרת הקודש: ובהיות זה כאשר שמע יוחנן בן מתת'י
כהן גדול כי זה המעשה נעשה נמלא קצף וחמה וזיו פניו נשתנה
ויועץ בלבו מה שיוכל לעשות על זה: ואז יוחנן בן מתת'י עשה
לו חרב שתי אמות ארכה וזרת אחת רחבה תחת בגדיו עטופה:
ויבא לירושלי' ויעמד בשער המלך ויקרא לשוערים ויאמר להם
אני יוחנן בן מתת'י באתי לבא לפני ניקנור: ואז באו השוערי'
והשומרים ויאמרו לו הכהן הגדול מהיהודים עומד בפתח ויען
ניקנור ויאמר להם בא יבוא: ואז יוחנן הוכא לפני ניקנור ויען
ניקנור ויאמר ליוחנן אתה הוא אחד מן המורדים אשר מרדו
במלך ואינם רוצים לשלום מלכותו: ויען יוחנן לפני ניקנור ויאמר
אדוני אני הוא עתה באתי לפניך אשר תרצה אעשה: ויען
ניקנור ויאמר ליוחנן אם כרצוני אתה עושה קח חזיר ושחטתו
על

על הכמה והלבש בגדי מלכות ותרכב על סוס המלך וכאחד
 מאוהבי המלך הדי: וכאשר שמע יוחנן השיבו דבר אדוני ירא
 אנכי מבני ישראל פן ישמעו כי עשיתי כן ויסקלוני באבנים:
 עתה יצא כל איש מלפניך פן יודיעום או ניקנור הוציא כל
 איש מלפניו: נשא יוחנן בן מתתיהו עיניו לשמים ותיקן תפלתו
 לפני אלוקיו ויאמר אלוקי ואלקי אבותי אברהם יצחק ויעקב וכן
 אמר אל תתנני נא ביד הערל הזה כי אם יהרגני ילך וישתבח
 בבית חנון אלהיו ויאמר אלהי נתנו בידי: באותה שעה פסע
 עליו שלש פסיעות ויתקע החרב בלבו וישלך אותו חלל בעזרת
 הקדש לפני אלוקי השמים: ענה יוחנן ויאמר אלהי לא תשים
 עלי חטא כי הרגתי בקדש עתה כן חתן את כל העמים אשר
 באו עמו להוציר ליהודה ולירושלים: אז יצא יוחנן בן מתתיהו
 ביום הזה וילחם בעמים ויהרוג בהם הרג רב: מספר ההרוגים
 אשר הרג ביום ההוא שבע מאות אלף ושנים ושבעים אלף
 אשר היו הורגים אלה לאלה: בשונו בנה עמוד על שמו ויקרא
 לו מכב"י* ממית החוקים: ויהי כאשר שמע אנטיוכוס המלך כי
 נהרג ניקנור משנהו צר לו מאד וישלח להביא לו בנרים הרשע
 המטעה את עמו: ויען אנטיוכוס ויאמר לבנרים הלא ידעת
 אם לא שמעת אשר עשו לי בני ישראל הרגו חיילי ויבחו
 מחנותי ושרי: עתה על ממוניכם אחם בוטחים או בתיכם לכם
 הם בואו נעלה עליהם ונבטל מהם הברית אשר כרת להם
 אלוקי השמים שבת ראש חדש ומילה: אז בנרים הרשע וכל
 מחנותיו בא לירושלים ויהרוג בהם הרג רב ויגזור בה גזרה
 גמורה על שבת ראש חדש ומילה: בהיות זה כאשר הי' דבר
 המלך נחפז מצאו איש אשר מל בנו הביאו האיש ואשתו
 ויחלו אותם כנגד הילד: וגם אשה אשר ילדה בן אחרי מות
 בעלה וחמל אותו לשמנת ימים ותעל על חומת ירושלים ובנה
 מהול בידה ותען ותאמר לך אומרים בנרים הרשע ברית אבותינו
 לא נבטל ממנו שבת ראש חדש ומילה ומבני בנינו לא יוסר:
 ותפל בנה לארץ ותפול אחריו וימותו שניהם כאחד ורכים מבני
 ישראל אשר היו עושים כן בימים ההם ולא שנו ברית אבותם:
 בוסן ההוא אמרו בני ישראל אלו לאלו בואו ונלך ונשבוח
 במערה פן נחלל את יום השבת וילשינו אותם לפני בנרים:
 אז בנרים הרשע שלח אנשים חלוצים ויבואו וישבו על פי
 המערה ויאמרו אליהם יהודים צאו אלינו ואכלו מלחמינו ושחו
 מיינינו ומעשינו תהיו עושים: ויענו בני ישראל ויאמרו אלה
 לאלה

לאלה ידו"ד זוכרים אנחנו אשר צונו על הר סיני ששת ימים
 העבוד ועשית כל מלאכת' וכיום השביעי תשבות עתה טוב לנו
 אשר נמות במערה מאשר נחלל את יום השבת: בהיות זה
 כאשר לא יצאו אליהם הכיאו עצים וישרפו על פי המערה
 וימותו כאלף איש ואשה: אחרי כן יצאו בני מתת' יוחנן
 וארבעה אחיו וילחמו בעמים ויהרגו בהם הרג רב כי בטחו
 באלקי השמים: אז בנרים הרשע נכנס בספינה אחת וינס אל
 אנטיוכוס המלך ועמו אנשים פליטי חרב: ויען בנרים ויאמר
 לאנטיוכוס המלך אתה המלך שמת ציווי לבטל מן היהודים
 שבת ראש חדש ומילה מרמה גדולה ומרד בתוכה: אשר אם
 ילכו כל העמים והאומות והלשונות לא יוכלו לחמשה בני
 מתת' מאריות הם חוקים ומנשרים הם קלים ומדובים הם
 ממהרים: עתה המלך עצתי ייטב עליך ולא תלחם באנשים
 מעט כי אם תלחם בהם ותבוש בעיני כל המלכים: לכן כתוב
 ושלח ספרים בכל מדינות מלכותיך ויבואו שרי החיילות ולא
 ישאר מהם אחד וגם פילים מלובשים שריונים יהיו בהם: וייטב
 הדבר בעיני אנטיוכוס המלך וישלח ספרים בכל מדינות מלכותו
 ויבואו שרי עם ועם ומלכות ממלכות ופילים מלובשים שריונים
 עמהם באו: שנית קם בנרים הרשע ויבא לירושלים בקע בחומה
 וינתק המבוא וישבור במקדש שלש עשרה פרצות וגם מן
 האבנים שיבר עד אשר היו כעפר ויחשובו בלבו ויאמר הפעם
 הזאת לא יוכלו לי כי רב חילי ועוז ידי ואלקי השמים לא
 חשב כן: וכשמעו חמשה בני מתת' קמו ויבואו למצפה גלעד
 אשר ה' שם פליטה לבית ישראל בימי שמואל הנביא: צום
 גזרו וישבו על האפר לבקש רחמים מלפני אלקי השמים: אז
 נפל בלבם עצה טובה יהודא הבכור שמעון השני השלישי יוחנן
 הרביעי יונתן החמישי אלעזר: כרך אותם אביהם וכן אמר
 יהודה בני אודה ממך כיהודה בן יעקב אשר ה' נמשל כארי':
 שמעון בני אודה ממך כשמעון בן יעקב אשר הרג יושבי שכם:
 יוחנן בני אודה ממך כאבנר בן נר שר צבא ישראל: יונתן
 בני אודה ממך כיונתן בן שאול אשר הרג עם פלשתים:
 אלעזר בני אודה ממך כפנחס בן אלעזר אשר קנא לאלקינו
 והציל את בני ישראל: על זה יצאו חמשה בני מתת' ביום
 הזה וילחמו בעמים ויהרגו בהם הרג רב ויהרג מהם יהודה:
 כאותה שעה כאשר ראו בני מתת' כי נהרג יהודה: שבו
 ויבואו אל אביהם ויאמר להם למה שבתם: ויענו ויאמרו אשר
 נהרג

נהרג יהודה אחינו אשר ה' חשוב ככולנו: ויען מתח' אביהם
 ויאמר אליהם אני אצא עמכם ואלחם בעמים פן יאכרו בית
 ישראל ואתם נבהלתם על אחיכם: ויצא מתח' ביום ההוא
 עם בניו וילחמו בעמים: ואלקי השמים נתן כל גבורי העמים
 בידם ויהרגו בהם הרג רב כל אוחזי חרב וכל מושכי קשת
 שרי החיל והסגנים לא נותר בהם שריד וינוסו העמים למדינות
 הים: ואלעזר ה' מתעסק להטות הפילים ויטבע בפרש הפילים
 וכאשר שבו בקשוהו ואחר כן מצאוהו אשר טבע בפרש
 הפילים: וישמחו בני ישראל כי ניתנו בידם שונאיהם מהם
 שרפו באש ומהם דקרו בחרב ומהם תלו על העץ: ובגרים
 הרשע המטעה את עמו שרפו אותו בית ישראל באש: ואז
 אנטיוכוס המלך כאשר שמע אשר נהרגו בגרים הרשע וכל
 שרי החיל אשר עמו נכנס בספינה וינס למדינות הים כל
 מקום אשר ה' בא שמה מורדין בו וקוראין אותו הבורח:
 אחרי כן באו בני חשמונאי לבית המקדש ויבנו השערים
 הנשברים ויסגרו הפרצה ויטהרו את העזרה מן ההרוגים ומן
 הטומאות: ויבקשו שמן זית זך להדליק המנורה ולא מצאו כי
 אם צלוחית אחת אשר הייתה חתומה בטבעת הכהן הגדול
 וידעו כי ה' טהור: כשיעור הדלקת יום אחד ה' בה ואלקי
 השמים אשר שוכן שמו שם נתן בה ברכה והדליקו ממנה שמנה
 ימים: על כן קיימו בני חשמונאי קיום וחזקו איסר בני ישראל
 עמהם כאחד: לעשות שמנה ימים האלה ימי משחה ושמחה
 כימי מועדים הכתובים בתורה ולהדליק בהם נרות להודיע אשר
 עשה להם אלקי השמים ניצוחים: ובהם אין לספור ולא
 לגזור צום ותענית זולתי אשר יש עליו מלפני זה ויתפלל לפני
 אלקיו: אך חשמונאי ובניו ואחיהם לא גזרו בהם לכטל
 עבודת מלאכה ומן העת ההיא לא ה' שם למלכות יון:
 ויקבלו המלכות בני חשמונאי ובני בניהם מהעת הזאת ועד
 חרבן בית האלקים מאתים ושש שנים: על כן בני ישראל
 מהיום ההוא בכל גלותם שומרים הימים האלה ויקראו להם
 ימי משחה בעשרים וחמשה לחודש כסלו: ועד העולם לא
 יסורו מהם אשר היו בבית מקדשם הכהנים והלויים והכמיהם
 אשר קיימו עליהם ועל בני בניהם עד עולם: האל אשר
 עשה עמהם נס ופלא הוא יעשה עמנו ניסים ונפלאות ויקיים
 בנו מקרא שכתוב כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות:

סליק מגילת אנטיוכוס בס"ד.

כל
קם
ב

443

238

